

**A Bodrogzug és Bodrog hullámtere (HUBN20071)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság megbízásából készítette:
Zemplén Ökotúra Kft.
2016

Szakmai koordinátor

Zsolyomi Tamás

Farkas Tünde

Közreműködő szakértők

Barati Sándor

Demeter Zoltán

dr. Estók Péter

Kalmár Zsuzsanna

dr. Kiss Béla

Korompai Tamás

Ludányi Mercédesz

dr. Málnás Kristóf

dr. Müller Zoltán

Szatmári Lajos

Takács Attila

A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet Áltérmetésztvédelmi kártalanításò elnevezésű fejezeti kezelésű elűirányzat keretébű elvégzendű természetvédelmi állapotfelmérési, kármegelűzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készűt.

Ez a dokumentáció a szerűű jogról szűű 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerűű jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelű hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthetűű

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	4
1. A terület azonosító adatai.....	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés.....	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	5
1.4.1. Jelölő élőhelyek	5
1.4.2. Jelölő fajok	5
1.5. Érintett települések.....	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások	7
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	7
1.7.2. Településrendezési eszközök	7
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	8
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek	8
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	9
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv	10
2. Veszélyeztető tényezők.....	11
3. Kezelési feladatok meghatározása	20
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	20
3.1.1. Fő célkitűzések.....	20
3.1.2. További célok.....	20
3.2. Kezelési javaslatok	21
3.2.1.1. Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok	22
3.2.1.2. Gyepek.....	22
3.2.1.3. Cserjések.....	29
3.2.1.4. Agrár élőhelyek	33
3.2.1.5. Erdők	35
3.2.1.6. Egyéb élőhelyek.....	54
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	57
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	58
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	59
3.2.4.1. Folyamatban lévő monitorozás.....	59
3.2.4.2. Javasolt monitorozás.....	59
3.2.5. Mellékletek.....	60
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	64
3.3.1. Agrártámogatások.....	64
3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer.....	64
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer	66
3.3.2. Pályázati források	67
3.3.3. Egyéb	68
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	68
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	69
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	69
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	70

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve és típusa:	Bodrogzug és Bodrog hullámtere kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-----------------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBN20071
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	7371,5600
--------------------------------	-----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölt élőhelyek

(kiemelt jelentőségű élőhely*)

3150 Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
3160 Természetes disztróf tavak és tavacskák
6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei
6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők
(*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

1.4.1.1. Jelölt értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhely:

6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai

1.4.2. Jelölt fajok

(kiemelt jelentőségű faj*)

Erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*)
Nagy tüzlepke (*Lycaena dispar*)
Széles tavicsíkbogár (*Graphoderus bilineatus*)
Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
Apró fillércsiga (*Anisus vorticulus*)
Tompá folyamikagyló (*Unio crassus*)
Dunai tarajosgőze (*Triturus dobrogicus*)
Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
Balin (*Aspius aspius*)
Halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)
Réti csík (*Misgurnus fossilis*)
Selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*)

Széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*)
 Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
 Törpecsík (*Sabanejewia aurata*)
 Vágó csík (*Cobitis taenia*)
 Csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
 Közöséges denevér (*Myotis myotis*)
 Nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*)
 Tavi denevér (*Myotis dasycneme*)
 Vidra (*Lutra lutra*)

1.4.2.1. Jelölőértéknek javasolt állatfajok:

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
 Kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)
 Eurázsiai hód (*Castor fiber*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Bodrogkeresztúr	Borsod-Abaúj-Zemplén	1581,1845	21,45	52,93
Bodrogkisfalud	Borsod-Abaúj-Zemplén	725,4380	9,84	49,42
Bodrogolaszi	Borsod-Abaúj-Zemplén	214,4970	2,91	10,40
Olaszliszka	Borsod-Abaúj-Zemplén	1727,1258	23,43	43,74
Sárazsadány	Borsod-Abaúj-Zemplén	477,7702	6,48	31,21
Sárospatak	Borsod-Abaúj-Zemplén	649,1342	8,81	4,71
Szegi	Borsod-Abaúj-Zemplén	396,8261	5,38	43,83
Szegilong	Borsod-Abaúj-Zemplén	13,2786	0,18	1,92
Tokaj	Borsod-Abaúj-Zemplén	477,3005	6,47	16,93
Vámosújfalu	Borsod-Abaúj-Zemplén	517,0540	7,01	48,62
Viss	Borsod-Abaúj-Zemplén	324,3382	4,40	23,33
Zalkod	Borsod-Abaúj-Zemplén	267,5452	3,63	26,22
Összesen:		7371,56	100	

1.6. Egyéb védeltségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
Világörökség terület		Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj	88135,2	5/2012. (II. 7.) NEFMI rendelet
Nemzetközi jelentőségű		Tokaj-Bodrogzug Ramsari terület	3782	1993. évi XLII. törvény

terület				
Egyéb érintett Natura 2000 terület	HUBN10001	Bodrogzug-Kopasz-hegy-Taktaköz Különleges Madárvédelmi Terület	19911,88	275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet
Országos jelentőségű védett természeti terület	183/TK/86	Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi körzet	5058	165/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet a TBTK fenntartásáról
Országos ökológiai hálózat	-	magterület, ökológiai folyosó, puffer övezet	7226,15 14,97 7,87	2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
		Összesen:	7249	

1.7. Tervezési és egyéb elírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi Körzetre vonatkozóan készült természetvédelmi kezelési terv, de jogszabályi kihirdetése még nem történt meg.

1.7.2. Településrendezési eszközök

(Országos rendezési tervek szerint)

Település	Típus	Határozatszám
Bodrogkeresztúr	Településszerkezeti terv	26/2004. (II.23.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	5/2004. (II.24.) rendelet
Bodrogkisfalud	Településfejlesztési koncepció	54/1999. (X.26.) határozat
	Településszerkezeti terv	21/2001 (IV.24.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	5/2001. (IV.24.) rendelet
Bodrogolaszi	Településszerkezeti terv	19/2003. (IV.02.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	5/2003. (IV.05.) rendelet
Olaszliszka	Településfejlesztési koncepció	16/2001. (VII.09.) határozat
	Szabályozási terv és helyi építési szabályzat	4/2003 (IX. 17.) rendelet
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	6/2003. (IX.17.) rendelet
Sárazsadány	Településfejlesztési koncepció	30/2001. (VII.09.) határozat
	Településszerkezeti terv	99/2003. (IX.17.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	14/2003. (IX.29.) rendelet
Sárospatak	Településfejlesztési koncepció - 2010	11.200/169/2010. (VI. 25.) határozat

	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	12/2002 (VII.04.) rendelet
Szegi	Nincs rendezési terv és egyéb településrendezési eszköz a kataszterben.	
Szegilong	Nincs rendezési terv és egyéb településrendezési eszköz a kataszterben.	
Tokaj	Településfejlesztési koncepció	171/03. (IX.24.) határozat
	Településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv	184/2003 (X.09.) határozat
Vámosújfalú	Településfejlesztési koncepció	29/2001 (VII.09.) határozat
	Településszerkezeti terv	65/2003. (IX.17.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	15/2003. (IX.17.) rendelet
Viss	Településfejlesztési koncepció	10/2003. (II.13.) határozat
	Településszerkezeti terv	31/2004. (VIII.03.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	9/2004. (VIII.03.) rendelet
Zalkod	Településfejlesztési koncepció	34/2002. (VIII. 30.) határozat
	Településszerkezeti terv	27/2003. (V. 28.) határozat
	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	7/2003. (V. 28.) rendelet

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Erdőtervezési körzet neve	Érintett települések (teljes körű felsorolás)	Aktuális erdőterület (ha)	Erdőtervek, erdőtervezés éve
Bodrogközi Erdőtervezési Körzet	Olaszliszka, Sáradsadány, Vámosújfalú, Viss, Zalkod	679,7638	Régi típusú terv érvényessége: 2008. január 1.-2017. december 31. Törzskönyvi száma: 9/2008. Új erdőtervezés éve 2018.
Sárospataki Erdőtervezési Körzet	Bodrogolaszi, Sárospatak	124,3123	Új típusú, erdőtervrendelet 69/2016 (X.14.) FM rendelet. Érvényes 2016. január 1-2025. december 31. Erdőtervezés éve:2025.
Szerencsi Erdőtervezési Körzet	Bodrogkeresztúr, Szegi, Tokaj, Bodrogkisfalud, Szegilong	270,6959	Új típusú, erdőtervrendelet 85/2012 (VIII.6.) VM rendelet. Érvényes 2013. január 1-2022. december 31. Erdőtervezés éve:2022.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

A vadgazdálkodási körzetek és a körzeti vadgazdálkodási tervek megszűntek. Helyettük létrejöttek a vadgazdálkodási tájegységek, a vadgazdálkodási tájegységekről szóló 13/2016. (III. 2.) FM rendelet alapján, amelyekre a tájegységi vadgazdálkodási tervek vonatkoznak.

A terület a 2. sz. Vadgazdálkodási táj 206-os Zemplén-Bodrogi Vadgazdálkodási tájegység Vadgazdálkodási tájegység része.

Érintett vadgazdálkodási egységek és vadászatra jogosultak:

658910 sz. vadgazdálkodási egység i Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, JászvafR

659010 sz. vadgazdálkodási egység i még nincs új vadgazdálkodó, a pályázatás még tart.

659810 sz. vadgazdálkodási egység i Sárospataki Kossuth Vadásztársaság, Sárospatak

659710 sz. vadgazdálkodási egység i Zempléni Hubertus Vadásztársaság, Sárospatak

Az új vadgazdálkodási üzemtervek folyamatosan készülnek el 2017-ben.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A tervezési terület vízterein az alábbi szervezetek és magánszemélyek rendelkeznek halgazdálkodási jogosultsággal:

- Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság: Fekete-tó (Bodrogzug) BO-08/FM/925-3/2017, Bogdány-tó BO-08/FM/926-3/2017, Kakukk-tó BO-08/FM/924-3/2017
- Alsó-Macskás-tó (05-247-2-1)
- Disznó-szállási-vizek (05-249-2-1)
- Faragó-szállási mocsarak (05-250-2-1)
- Fehér-tó (05-251-2-1)
- Felső-Macskás-tó (05-252-2-1)
- Fenyéri-tó (05-253-2-1)
- Füzes-tó és alsó-réti kistavak (05-254-2-1)
- Hamarla-tó és kubikmedrek (05-255-2-1)
- Iván-árok (05-256-2-1)
- Kásod-tó és kásodi-kistavak (05-257-2-1)
- Kis-Balota-mocsár (05-259-2-1)
- Kis-Nádas-tó és Nádas-ér (05-260-2-1)
- Kis-Szada-tó (05-261-2-1)
- Kis-Szitnya (05-262-2-1)
- Kis-Tökös-tó (05-263-2-1)
- Longi-ér (05-265-2-1)
- Macska-ér és Bodrog-fokok (05-266-2-1)
- Macskás-ér (05-267-2-1)
- Macskási-Kis-tó (05-268-2-1)
- Macskás-tó (05-269-2-1)
- MadármegfigyelR-vizek (05-270-2-1)
- Máté-Homoki-berkek (05-271-2-1)
- Minta-tó (05-272-2-1)
- Nádas-tó (05-273-2-1)
- Nagy-Gazos-mocsár (05-274-2-1)
- Nagy-Szitnya (05-275-2-1)
- Nagy-tó-csatorna (05-276-2-1)
- Nagy-Tökös-tó (05-277-2-1)
- Nemtudom-tó (05-278-2-1)
- Ó-Kovács-tó és Dévéresi-csatorna (05-279-2-1)
- Olaszliszkai sarlómedrek (05-280-2-1)
- Orr-tó (05-281-2-1)
- Orr-zugi-mocsarak (05-282-2-1)

- Remencei-kisvizek (05-284-2-1)
- Remence-tó (05-285-2-1)
- Sáros-tó (05-287-2-1)
- Áres-tó (05-042-2-4)
- Kapitány-tó (05-048-2-1)
- Kerek-tó (05-040-2-1)
- Nagy-Nádas-tó (05-043-2-1)
- Nagy-tó (05-042-2-1)
- Zsaró-ér (05-083-2-1)

A területen 2016-ban a fenti víztestek különleges rendeltetésűnek lettek minősítve, jelenleg új elfogadott halgazdálkodási üzemi tervek még nem minden esetben vannak készen, azok elkészítése folyamatban van.

- Északerdő Zrt.: Tolcsva-patak (0-2 fkm) , határozatszám nem áll rendelkezésre
- Szabolcsi Halászati KFT: Bodrog folyó (Sárospataki hídtól torkolatig) , határozatszám nem áll rendelkezésre
- Viss Önkormányzat: Vissi (Sárazsadányi) holtág, határozatszám nem áll rendelkezésre

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

Az Országos Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, illetve a 4 részvízyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálatát Magyarország 2015. december 22-ig elkészítette, melyet a Kormány 1155/2016. (III.31) Korm. határozattal fogadott el.

Ez alapján a terület a 2-4 Bodrogköz és a 2-5 Tokaj-hegyalja tervezési alegységekhez tartozik, az alegységek vízyűjtő-gazdálkodási terveit 2016-ban közreadja az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság.

Nagyvízi Mederkezelési Tervek

Tervek és tervváltozatok léteznek, de a kihirdetés ezidáig nem történt meg.

2. Veszélyeztetett tényezők

Kód	Veszélyeztetett tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A03.03	kaszálás felhagyása/hiánya	H	25	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórét (6510), Nagy tőzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) Kaszálások hiányában a szukcessziós folyamatok miatt jelentősen csökkenhet a jelölő élőhelyek kiterjedése. A felsorolt jelölő élőhelyek eltűnése a nagy tőzlepkére nézve is negatív hatással van, mivel előfordulása a kaszált üde gyepekhez köthető.
B01.02	fásítás idegenhonos fajokkal	H	15	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440) A szukcessziós folyamatok eredményeként a mocsárrét nagy területeit kolonizálják idegenhonos fásszárúak is. Ezek a fásítások eltüntetik a jelölő élőhelyet.

I01	idegenhono s inváziós fajok jelenléte	H	50	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i>-hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>)(91E0*), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), Törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>) Idegenhonos növény-, gomba-, valamint állatfajok egyaránt betelepültek a tervezési területre és számos faj ezek közül inváziós tulajdonságokat is mutat. Erős kompetíciós képességeikkel, allelopátiás képességeikkel, bomlástermékeikkel, ikra- és ivadék-pusztításukkal, táplálék konkurenciájukkal stb. kiszorítják a hasonló élőhelyeket, ökológiai nish-tereket használó élőlényeket. A felsorolt hatásokkal megváltoztatják a társulások összetételét és átalakítják a jelölt élőhelyeket, faj közösségeket, ökológiai rendszereket.
-----	--	---	----	---

J02.04.02	árvíz hiánya	H	80	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i>-hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>)(91E0*), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), Széles tavicsíkbogár (<i>Graphoderus bilineatus</i>), Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), Dunai tarajosgomba (<i>Triturus dobrogicus</i>) Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) Számos közösségi jelentőségű élőhelyre és fajra negatív hatással van az árvizek hiánya. A tervkészítés évében például jelentős kiterjedésű víztestek száradtak ki, iszapolódtak fel. Ezek a folyamatok az élőhelyek területi kiterjedésének csökkenését, egyedek pusztulását, fajok elvándorlását eredményezik. Árvíz hiányában több faj szaporodása lehetetlenné válik.
K02.01	fajösszetétel változás, szukcesszió	H	40	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i>-hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430) Mivel a felsorolt élőhelyek nem stabil rendszerek, kezelések hiányában, vízhiány, vagy idegenhonos fajok jelenléte miatt stb. beindulnak a szukcessziós folyamatok. A felsorolt élőhelyek átalakulnak, így maga a jelező élőhely eltűnik és helyette egy másik élőhely alakul ki.

A04.02.05	alullegeltetés s vegyes háziállat állománnyal	M	15	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440) Az élőhelyet kaszálással, vagy legeltetéssel lehet fenntartani. A gyepeket elfoglaló gyalogakác legsikeresebben legeltetéssel szorítható vissza. Az alullegeltetés a gyepek becserjésedését, beerdősülését okozza.
A04.03	pásztorkodás s felhagyása, legeltetés hiánya	M	15	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>) Az élőhelyet kaszálással, vagy legeltetéssel lehet fenntartani. A gyepeket elfoglaló gyalogakác legsikeresebben legeltetéssel szorítható vissza. Az alullegeltetés a gyepek becserjésedését, beerdősülését okozza.
B01.01	fásítás Rshonos fajokkal	M	25	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440) A szukcessziós folyamatok eredményeként a mocsárrétek nagy területeit kolonizálják hazai fászfűzűk. Ezek a fásítások eltüntetik a jelölt élőhelyet.
I02	problémát jelentő Rshonos fajok	M	5	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacsókák (3160), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Részben idegenhonos fajok jelenléte miatt, valamint az ismétlődő nyári áradások hiánya miatt jelentős egyedszámban borítja a Bodrogszög tavait a kolokán (<i>Stratiotes aloides</i>). E faj árnyékolásával és jelentős biológiai produktívájával degradálja a felsorolt jelölt élőhelyeket, valamint az élőhelyeknek otthont adó tavak feltöltődési folyamatait gyorsítja. Mocsárréteken a siskánád tippan terjedése a probléma.
J03.01	tipikus élőhelyi adottságok csökkenése vagy megszűnése	M	15	Apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), Törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>) A víztestek feltöltődése, feliszapolódása még az olyan nagyobb élőhelyek esetében is érzékelhető, mint a Bodrog. A feliszapolódás, feltöltődés, a folyó visszaduzzasztása az ezen folyamatokra érzékenyen reagáló fajok élőhelyeinek eltűnéséhez, beszűküléséhez vezet.

K01.02	eliszapolódás, feliszapolódás	M	15	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160) Számos közösségi jelentőségű élőhelyre és fajra negatív hatással van az árvizek hiánya. A tervkészítés évében például jelentős kiterjedésű víztestek száradtak ki, iszapolódtak fel. Ezek a folyamatok az élőhelyek területi kiterjedésének csökkenését, egyedek pusztulását, fajok elvándorlását eredményezik. Árvíz hiányában több faj szaporodása lehetetlenné válik. A Bodrog visszaduzzasztása szintén jelentős mértékű feliszapolódással jár.
K01.03	kiszáradás	M	2-3	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), Széles tavicsíkbogár (<i>Graphoderus bilineatus</i>), Apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), Dunai tarajosgörcs (<i>Triturus dobrogicus</i>) Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) Számos közösségi jelentőségű élőhelyre és fajra negatív hatással van az árvizek hiánya. A tervkészítés évében például jelentős kiterjedésű víztestek száradtak ki, iszapolódtak fel. Ezek a folyamatok az élőhelyek területi kiterjedésének csökkenését, egyedek pusztulását, fajok elvándorlását eredményezik. Árvíz hiányában több faj szaporodása lehetetlenné válik.
K02.02	szerves anyag felhalmozódása	M	15	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), Dunai tarajosgörcs (<i>Triturus dobrogicus</i>), Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) Jelentős mennyiségű szerves anyag felhalmozódása során olyan bomlási folyamatok indulnak be, melyek következtében toxikus hatású vegyületek képződhetnek, vagy olyan mennyiségben jelenhetnek meg lebontó szervezetek, hogy a folyamat eredményeképpen oxigénhiányos állapotok alakulhatnak ki.

K02.03	eutrofizáció (természetes)	M	15	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160) A növényi szervesanyag feldúsulás a jelentős mértékű biológiai produkciót eredményez. Amennyiben ez algákhoz köthető oxigénhiányos állapotok, toxikus anyagok megjelenése is veszélyezteti a felsorolt közösségi jelentőségű értékeket, valamint a nagy mennyiségű biomassza (jórészt fitomassza) jelenléte miatt felgyorsulnak a feltöltődési folyamatok. A felgyorsult feltöltődési folyamatok eredményeképpen eltűnnek a felsorolt élőhelyek.
B02	erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is)	L	1	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Az idősebb, odvas fák kivágásával csökken a denevérek szállás- és szaporodóhelyeinek száma, és a skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) nagy szarvasbogár szaporodóhelyeinek száma is, utóbbiak lárvái számára nagyon fontosak a kidőlt és álló holtfák is..
B02.01.02	erdőfelújítás idegenhonos fajokkal	L	5	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdő (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)(91E0*). A tervezési terület északi részén kis kiterjedésű területeken nemesnyarasokat, illetve más idegenhonos fajokat is ültetnek ültetvényszerűen az egykori ligeterdő helyén. Az ilyen ültetvények kialakítása, csökkenti a ligeterdő arányát a tervezési területen.
F02.01.01	varsázás	L	1	Vidra (<i>Lutra lutra</i>), eurázsiai hód (<i>Castor fiber</i>) A Bodrogon-folyó halászati tevékenységek közül a varsázás veszélyezteti leginkább a két fajt. Az egyedek belegabalyodnak, csapdába esnek ezekbe a halász szerszámokba és ez a fulladásukhoz vezet.

H01	felszíni vizek szennyezése	L	1-2	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), Dunai tarajosgörgő (<i>Triturus dobrogicus</i>), Balin (<i>Aspius aspius</i>), Halványfoltú küllő (<i>Gobio albiguttatus</i>), Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), Széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), Törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>), Vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) A felszíni vizek szennyezése oxigénhiányon keresztül közvetve, vagy toxikus vegyületek útján közvetlenül a felsorolt fajok egyedeinek pusztulását okozzák.
J01.01	leégés	L	4-5	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i>-hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430) A gyakori égetések, gyomok megjelenését eredményezik, valamint jelentős homogenizáló hatással vannak a felsorolt élőhelyekre. Az égetések hatására egyes idegenhonos fajok jobban terjedhetnek, elterjedésükbe kerülhetnek az őshonos fajokkal szemben, ami szintén a jelölt élőhelyek degradációját okozza.

További potenciális veszélyeztető tényezők, és kívülről érkező hatások

Kód	Potenciális veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A03.01	intenzív, vagy intenzívebb kaszálás	L	1	Nagy tőzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) A faj számára fontos, hogy lárvakorban, illetve a petézési időszakban legyen megfelelő mennyiségű, leveles állapotú Rumex faj a gyepekben. Az intenzív kaszálás veszélyeztetheti a hernyókat, illetve a petéket, mivel visszaszorul a tápnövény.
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	L	2	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), Nagy patkós denevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), Tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>) A denevérfajok táplálékbázisát képező rovarközösségeket, számos okból különböző kemikáliákkal irtják (szúnyogirtás, agrárterületek rovarirtása). Ezek a vegyi anyagok a táplálékszervezeteken keresztül hatnak a denevérekre is. Egyes anyagok akkumulálódhatnak.
B07	egyéb erdészeti tevékenység (tarvágás)	L	<1	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)(91E0*) Igen kis kiterjedésű területen észlelt veszélyeztető tényező. A tarvágások megszüntető jellegű hatással vannak a felsorolt jelölő élőhelyre.
E06.02	épület renoválás újjáépítés	L	1-2	Épületlakó jelölő és közösségi jelentőségű denevérfajok esetén a szálláshelyek megszüntetése miatt.
G01.01	sporthajózás	L	2	Vidra (<i>Lutra lutra</i>), eurázsiai hód (<i>Castor fiber</i>) Egyre nagyobb számban jelennek meg főleg hétvégéken hobby hajósok a Bodrogon. A nagyteljesítményű, gyors sporthajókat nehezen tudják észlelni és elkerülni a felsorolt fajok, ezért időnként ütközésekből származó pusztulások veszélyeztetik közvetlenül a felsorolt fajok egyedeit.

G01.03	motoros járművel végzett tevékenys ég	L	1	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (6440) Erdészeti fakitermelésekhez, területkezelésekhez, vadászati tevékenységekhez stb. kapcsolódó járműhasználat során felszaggatják ezeket a gyepeket. Különösen árvizes időszak után, illetve csapadékos időjárás esetén jelent nagyobb veszélyt.
G05.08.	barlangok és bányajarat ok lezárása	L	<1	Kívül ható tényező, a területre csak táplálkozni járó denevérekre hathat a nem denevérbarát lezárás. Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), Kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) Hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>)
G05.11	közúti ütközésből eredő sérülés vagy pusztulás	L	<1	Vidra (<i>Lutra lutra</i>) Kisebb részt a vizsgálati területen belül, jelentősebb számban azon kívül eső közutakon rendszeresen gázolnak el vidrákat. A nagy sebességgel közlekedő járművekkel történő ütközések, az állatok pusztulását okozzák.
H06.02	fényszenn yezés	L	<1	A környező településeken, kívülről ható tényező, a területre táplálkozni járó denevérfajok esetében. Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), Kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) Hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>)
J02.03.01	nagy léptékű vízelvezet és	L	2	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), Dunai tarajosgőte (<i>Triturus dobrogicus</i>) Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) A vízelvezetések hatására közvetlen pusztulások is bekövetkezhetnek (ebihalak, peték kiszáradása), valamint csökken a szaporodásra, táplálkozásra alkalmas élőhelyek területi kiterjedése.

M01.01	hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek gyakoriságának növekedése)	L	<1	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), Tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>) A globális éghajlatváltozás hatására egyre gyakoribb jelenség a denevérek szálláshelyén történő hő sokk hatására történő pusztulás. Amint a szálláshelyeken lévő levegő hőmérséklete eléri a felsorolt fajok számára kritikus határértéket, az egyedek élettani folyamatai (keringés, légzés) leállnak.
--------	---	---	----	--

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

3.1.1. FR célkitűzések

Általános célkitűzés: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, helyreállítása:

- Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei 6440
- Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) 91E0
- nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*)
- tavi denevér (*Myotis dasycneme*)
- csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- széles tavicsíkbogár (*Graphoderus bilineatus*).

3.1.2. További célok

- Az ártéri mocsárrétek fennmaradását az időszakos vízállástól függően évenként legalább egyszer történő kaszálással, illetve szakaszoló, vagy pásztorló legeltetéssel szükséges biztosítani. A kaszálóréteken megjelenő özönnövény fajok eltávolítandók, cserjésedés esetén a megjelenő fásszárúak is. A degradálódott foltokon az özönnövényeket (pl. gyalogakác) visszaszorításával szükséges az állapotukat javítani.
- A puhafás ligeterdők esetében a zavartalanság biztosítása mellett az élőhelyen esetlegesen megjelenő inváziós fásszárú növények (*Acer negundo*, *Fraxinus pennsylvanica*) eltávolítandók. A puhafás ligeterdők területarányát a nemesnyaras

állományok rovására növelni szükséges. Meglevő ligeterdők helyén a továbbiakban idegenhonos állományok nem alakíthatók ki. Tarvágás helyett lehetőség szerint száraló jellegű gazdálkodásra (szálas, szálasvágás) való áttérés.

- Cserjés élőhelyek esetében legfontosabb feladat őshonos cserjékből álló élőhelyek megőrzése, fenntartása.
- Minden jelentősebb épületlakó denevértől esetében szükséges a szálláshelyek zavartalanságának biztosítása és a kedvező adottságok (pl. megfelelő méretű berepülőnyílások, héjazat) fenntartása. Szaporodási időszakban minden jelentősebb épületlakó denevértől esetében az épületek díszkivilágítása mellőzendő. A lehető legnagyobb számban meg kell hagyni az erdőben a denevérek számára alkalmas odvas fákat. A denevérek táplálékként szolgáló szúnyogok irtása mellőzendő.
- A széles tavicsíkbojár állományának megőrzése céljából szükséges fenntartani a tiszta vízű holtmedrek és azok vegetációjának zavartalanságát, biztosítani kell az átöblítő hatású árvizek számára a tavak szabad átjárhatóságát.
- Az átfedő HUBN10001 Bodrogzug-Kopasz-hegy-Taktaköz Különleges Madárvédelmi Területtel való átfedésre tekintettel a jelölt madárfajok populációinak védelme, élőhelyeik megőrzése.
- A vizes és vízhez kötött élőhelyek megővése itt költő és vonuló madárfajok megőrzése szempontjából kiemelt fontosságúak az átfedő madárvédelmi terület és Ramsari terület miatt.

3.2. Kezelési javaslatok

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján 5) a fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára megadják, hogy a jelölt értékek megőrzéséhez milyen kezelési elírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező elírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az elírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó elírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó elírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési egységek lehatárolása az egyes azonos kezelést igénylő élőhelyek (Á-NÉR szerinti elkülönítés) összevonásával jött létre. Így egy egységben tárgyaljuk a kaszálótételek és mocsárrételek területét; a mocsári magaskórósok, magassásosok, zsombékosok, harmatkásások területét; a rekettyefüzes cserjéseket; a gyalogakácosokat, a szántók és gyümölcsösök területét; a keményfás ligeterdő jellegű tölgyeseket; a puhafás ligeterdőt; a fasorokat és facsoportokat; a tájidegen és jellegtelen erdőt; a víztesteket; a roncsterületek és lakott területek területét. A vonatkozó térkép a 3.2.5.1. fejezetben található. A fenntartási terv javaslatait a Világörökségi Kezelési Tervvel összhangban kell alkalmazni, hiszen minden elírás és javaslat szükséges a világörökség helyszín Kiemelkedő Egyetemes Értéke megőrzése szempontjából is.

3.2.1.1. *Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok*

- A területen bányatelek nem fektethető, valamint bányanyitás nem támogatható.
- A területen utak nyomvonalát lehetőség szerint a Natura 2000 területen kívülre, vagy meglévő utak nyomvonalára lehet tervezni, de minden esetben az nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
- Új közlekedési létesítmények, illetve olyan vonalas létesítmények kiépítése, melyek a jelölt helyek károsodását okozzák nem tervezhető.
- Robbanómotoros gépjárművel végzett technikai sporttevékenység nem végezhető.
- A terület a jelzett turistautakon és az erdészeti utakon gyalogosan szabadon látogatható. (Kivéve: Az egyes fajok élő- és fészkelőhelyeinek látogatását a természetvédelmi kezelő időszakosan korlátozhatja).
- Vízitúrázni csak a meglévő vízi tanösvények nyomvonalán lehet.
- A turisztikai és sportolási célú fejlesztéseket pl. turistautak, pihenő, kilátótornyok, libegő, sípálya minden esetben egyeztetni kell a nemzeti park igazgatósággal.
- Natura területen szennyvíz-tisztítótelepek, szeméttelők elhelyezése nem támogatható.
- Távközlési tornyok, nagyméretű reklámtáblák elhelyezése a meglévőkön kívül nem javasolható a területen.
- A Bodrog folyón a mederben és mederrézsében csak olyan mértékig javasolt a felnőtt cserjék és bedőlt fák eltávolítása, ami a 91E0* kódszámú (Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdő (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) élőhelyet nem veszélyezteti. Csak a mederbe bedőlt, illetve a kisvízi mederben felnőtt cserjék és fák eltávolítása javasolt. A mederrendezési munkák a vízfolyást kísérő puhafás és égeres ligeteket nem érinthetik.
- A táji értékek megóvása érdekében minden olyan tevékenység megakadályozása, amely a tájkép átalakításával jár, kivéve a természetes szukcessziós folyamatok visszaszorítása. A terület táji értékeit világörökségi és a történeti táji védetség szempontjából a természeti és kultúrtörténeti értékekkel együtt szükséges védeni.
- Minden gazdálkodáshoz köthető és gazdálkodáshoz nem köthető javaslat szükséges a világörökségi helyszín Kiemelkedő Egyetemes Értéke megőrzése szempontjából is.
- A településrendezési tervben szabályos módon, Natura 2000 kihirdetés előtt elfogadott beépítésre szánt terület kiterjedése és szabályozása esetében az adott területen a rendezési tervben meghatározott kiterjedésű területen, megadott beépítési százalékkal, meghatározott szabályozási értékekkel rendelkező épületek, építmények, komplexumok kialakíthatók. Azonban azoknak a paramétereknek a tekintetében, amelyeket a helyi építési szabályzat nem szabályoz, vagy egy intervallum megadásával szabályoz, ott a nemzeti park igazgatósággal is egyeztetett módon, hatósági engedélyezési eljárás keretében a Natura 2000 kijelölés céljait szolgáló korlátozások léphetnek életbe.

3.2.1.2. *Gyep*

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gyepes esetében legfontosabb feladat a nyílt, inváziós és gyomfajoktól mentes, természetes növénytakaróval fedett élőhelyek megőrzése, fenntartása. Ezen cél elérése érdekében elengedhetetlen a megfelelő és kímélő agrotechnika kiválasztása, a jelölt fajok életmenetét, virágzását, fészkelését és fiókanevelését figyelembe vevő legeltetési és kaszálási időpont megválasztása. A nyílt területek megőrzése érdekében végzett cserjeirtások és

fakivágások során tájkép- és élővilágvédelmi okokból elszórtan Rhonos hagyásfák visszahagyandók. A vadgazdálkodási létesítmények (sózó, szóró, vadetető) gyepeken történő elhelyezését a gyomosító, a vadak koncentrált túrása, taposása okozta károsító hatása miatt el kell kerülni.

Kezelési egységre vonatkozó konkrét elírás javaslatok

Kötelezően betartandó elírások

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet elírásai kötelező érvényűek. Ezen elírásokat külön nem jelezzük a részletes javaslatok között. Az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő ÁHelyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot fenntartásához szükséges feltételrendszer megállapításáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet szerinti elírásokat a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs kifizetéseknél is alkalmazni kell. A támogatás igénybevétele esetén kötelezően alkalmazandó a ÁHelyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot feltételrendszere. A termőföldek hasznosítására és a földvédelemre vonatkozó rendelkezéseket a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény is megállapítja, ezeket is be kell tartani.

Az agrárgazdaság terén tervezett támogatási jogcímeket és azok igénybevitelének részletesebb szabályozását a Széchenyi 2020 fejlesztési program keretében kidolgozott, és az Európai Bizottság által jóváhagyott Vidékfejlesztési Program (VP) határozza meg. Az egyes támogatási címeknél az igénybe vétel részletes feltételeit (a korábbi uniós ciklusban alkalmazott miniszteri rendeletek helyett) pályázati felhívások rögzítik.

306/2010 Kormányrendelet a levegő védelméről az égetésre vonatkozó elírások.

259/2011. (XII.7) Korm. rendelet, mely többek között a tűzvédelmi bírságról is szól.

Vízügyi szempontból a 1995. évi LVII. törvény, 83/2014 (III.14) Korm.rendelet, 223/2014. (IX.4.) Korm. rendeletben (XII.17) és 120/1999. (VII.6) Korm rendeletek.

Javasolt elírások, kezelési egységekhez rendelve

a) Kezelési egység kódja: **KE-1**

b) Kezelési egység meghatározása: kaszálótétek, mocsárrétek

Jellemzően hullámtéri, réti ecsetpázsit és fehér tippal alkotta magas fűű gyepek. Ma még nagy területen találunk típusos, természetközeli állapotban lévő állományokat, de a gyalogakác térhódításával ezek területe csökken. Ide tartoznak továbbá azok a pántlikafűes gyepek, melyek rendszeresen kezelhetők és kezelendők, valamint azok a jellegtelen, üde gyepek, melyek szintén a hullámtéren találhatóak és hasonló kezelést igényelnek.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6440, 6510

Érintett ÁNÉR élőhelyek: B2, B5, D34, D6, OB

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

03*, 04*, 05, 06, 07*, 010*, 015*, 022*, 023*, 025*, 026, 028*, 049*, 056*, 059*, 060*, 062, 066*, 079*, 080*, 081*, 085*, 090*, 094*, 095, 013a, 013b, 017/1*, 017/2b*, 024a, 024b, 024c, 027a, 027b, 027c*, 027d*, 029a*, 040a*, 040c*, 048/10c*, 48/11c*, 048/12c*, 048/13c*, 048/28, 048/29, 048/30, 048/31, 048/32, 048/33, 048/34, 048/35, 48/36, 048/37, 048/38, 048/39, 048/3c*, 48/40*, 048/41*, 048/42*, 048/43*, 048/44*, 048/45*, 048/46*,

048/47*, 048/48*, 048/49*, 048/4c*, 048/50, 048/51, 048/52, 048/53, 048/54*, 048/58*, 048/59, 048/5c*, 048/60, 048/61a, 048/61b, 048/61c*, 048/6c*, 048/7c*, 048/8c*, 048/9c*, 050/10a*, 050/10b*, 050/11a*, 050/11b*, 050/12a*, 050/12b*, 050/13a*, 050/13b*, 050/14a*, 050/14b*, 050/15a*, 050/15b, 050/16a*, 050/16b, 050/17a*, 050/17b, 050/18a, 050/18b, 050/19a, 050/19b, 050/1a, 050/1b*, 050/2, 050/20a, 050/20b, 050/21, 050/22, 050/23, 050/24, 050/25, 050/26, 050/27, 050/28*, 050/29*, 050/30, 050/31, 050/32, 050/33*, 050/34*, 050/35*, 050/36*, 050/3a, 050/3b*, 050/4a, 050/4b*, 050/5a, 050/5b*, 050/6a, 050/6b*, 050/7a, 050/7b*, 050/8a, 050/8b*, 050/9a*, 050/9b*, 057a*, 057b, 057c, 057d, 058a*, 058b*, 063a*, 063c*, 063d, 067a*, 070a*, 070b*, 075/2*, 078a*, 084/10, 084/11, 084/12, 084/13*, 084/14*, 084/15*, 084/16*, 084/17*, 084/18*, 084/19*, 084/2*, 084/20*, 084/21*, 084/22*, 084/23*, 084/24*, 084/25*, 084/26*, 084/27*, 084/28*, 084/29*, 084/3*, 084/30*, 084/31*, 084/32*, 084/33*, 084/4*, 084/5*, 084/56*, 084/57*, 084/6*, 084/7*, 084/8*, 084/9*, 08a*, 08c*, 08d*, 08f*, 08g*, 08h*

Bodrogkisfalud

0112*, 0114, 0116*, 0117*, 0121*, 0109/2*, 0110/2, 0111/6a*, 0111/6d, 0111/6f*, 0111/6h*, 0113/10, 0113/11a*, 0113/11c*, 0113/2c*, 0113/3*, 0113/4*, 0113/5a*, 0113/5b, 0113/5c, 0113/6, 0113/7, 0113/8, 0113/9, 0115/1a, 0115/1b, 0115/1c, 0115/1d*, 0115/1f, 0115/1g*, 0115/2, 0115/3, 0115/4, 0115/5, 0115/6, 0118a*, 0118b*, 0118c, 0123/1, 0123/2a, 0123/2c, 0123/2d, 0123/2f*, 0123/2j*, 096a*, 096b*, 096f*

Bodrogolaszi

06*, 011d*, 011k, 08/3a*, 08/3b*, 08/3c*, 096a*, 096b, 096d*, 096g*, 098/1*

Olaszliszka

022*, 023*, 07/1*, 08/1*, 08/2*, 010/3, 010/4, 010/5*, 010/6*, 010/9, 012/11b*, 012/11c*, 012/11d*, 012/11f, 012/11k*, 012/1a*, 012/1b*, 012/1d*, 012/1f*, 012/1g, 012/1h*, 012/1j*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 021/1a*, 021/1b*, 021/2*, 021/3*, 024a*, 024d*, 024f*, 025/11b*, 025/2*, 025/3*, 025/4*, 025/5a*, 025/8*, 030b*, 030c*, 030l*, 030m*, 030n*, 030p*, 030s*, 030t*, 030z*, 044j*, 044p*, 044s*, 046g, 046j*, 046l*, 046m, 046r*, 046s*, 048/6a*, 04a*, 050/10a*, 050/10b*, 050/11, 050/12, 050/2, 050/5, 050/9*, 052/7*, 054a*, 054c*, 054d, 054f*, 054j*, 054k*, 07/2a*, 07/2b*, 08/3b*, 09a, 09b*

Sárazsadány

041*, 045*, 047*, 053, 039a*, 039b*, 039c, 039d, 039g*, 039h*, 042/11*, 042/12*, 042/1b*, 042/4*, 042/5*, 042/7*, 042/8*, 042/9*, 044/11*, 044/12*, 044/14, 044/17*, 044/19*, 044/20*, 044/21*, 044/22*, 044/24, 044/25, 044/26, 044/27*, 044/28, 044/4, 044/6a, 044/6b*, 044/6c*, 044/7*, 046*, 048/13*, 048/14*, 048/15a*, 048/8*, 049/1*, 050/3a*, 050/3b*, 050/5*

Sárospatak

0674, 0680*, 0670a, 0673/10*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/4b, 0673/8b*, 0677/2, 0677/3*, 0677/4*, 0677/5*, 0678a, 0678b*, 0678f*, 0678j*, 0678p*, 0678r, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0681/10*, 0681/12*, 0681/13*, 0681/4a*, 0681/4b*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9a*, 0681/9b*

Szegi

038*, 039*, 049*, 036/1a*, 036/1b*, 036/2b*, 041/1a*, 042/10*, 042/104a*, 042/11, 042/12, 042/13, 042/14, 042/15, 042/16, 042/17, 042/18, 042/19, 042/2, 042/20*, 042/21*, 042/22*, 042/23*, 042/24*, 042/25a*, 042/25c*, 042/26a*, 042/26c*, 042/27a*, 042/27c*, 042/28a*, 042/28c*, 042/29a*, 042/29c*, 042/3, 042/30a*, 042/30c*, 042/31a*, 042/31c*, 042/32a*, 042/32b*, 042/33a*, 042/33c*, 042/34a*, 042/35*, 042/36*, 042/37*, 042/38*, 042/39*, 042/4*, 042/40*, 042/41*, 042/42*, 042/43*, 042/44*, 042/5*, 042/58c*, 042/59*, 042/6*, 042/60c*, 042/61*, 042/62c*, 042/63*, 042/64*, 042/65*, 042/66*, 042/67*, 042/68*, 042/69*, 042/7, 042/70*, 042/71*, 042/72*, 042/73*, 042/74*, 042/75*, 042/76*, 042/77*,

042/78*, 042/79*, 042/8*, 042/80, 042/81*, 042/82, 042/83*, 042/84*, 042/85*, 042/86*, 042/87*, 042/88*, 042/89*, 042/9*, 042/90*, 042/91*, 042/92*, 042/93*, 042/94*, 042/95*, 042/96*, 047a*, 047c*, 047d*, 047f*, 047h*, 047j*, 047k, 050/3a*, 050/3c*

Tokaj

05*, 04/6*, 015/2*, 015/3*, 015/4*, 015/5*, 016/1a*, 016/1b, 016/2*, 016/3*, 016/4*, 018/1a*, 018/1b*, 018/2a*, 04/1a*, 04/3a*, 06a, 08/1c*

Viss

070/1*, 073/3*, 074/2, 074/3*, 075/1*, 076/2, 076/3*, 076/5*, 077/2*

Vámosújfalú

047*, 019/10, 019/11, 019/12, 019/13, 019/14b, 019/15b, 019/16d, 019/17c, 019/18c, 019/19c, 019/2*, 019/20c, 019/21c, 019/22f*, 019/23, 021/1, 021/2, 021/3, 022/2*, 024/1a*, 024/1b*, 024/3,

024/5*, 033/1a*, 033/2, 033/6*, 033/7*, 033/8*, 033/9*, 036/1a*, 040a*, 045/2a*, 045/2b*, 045/3*, 045/4, 045/6a, 045/6b, 045/7a*, 045/7b*, 045/8*, 046/1, 046/2*, 050/10*, 050/3a*, 050/3b*, 050/4, 050/5, 050/7*, 050/8*, 050/9*

Zalkod

013*, 070*, 076*, 080*, 05/6*, 05/10*, 012/4*, 014b*, 075/1a*, 075/1b*, 078/1*, 078/2*, 078/3a*

Érintett erdőrészt(ek): Olaszliszka 11B*

Kód	Gyepterületekre vonatkozó elírási javaslat	Magyarázat
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY12	Gyepszellítetítés nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.	
GY15	Tűzpásták létesítése nem megengedett.	
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása	
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkezőshonos cserjék megőrzése.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges	
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.	
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.	
GY68	Legeltethető állatfajok: juh.	
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske.	
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).	

GY71	Kaszálás június 15. elıtt a mőködési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.	
GY75	Kaszálás augusztus 1. után lehetséges.	Haris revírfoglalás esetén a NPI által kijelölt területen.
GY99	A kaszálatlan területet évente más helyen történő kialakítása.	
GY102	A kaszálás során az inváziós fajokat nem tartalmazó szegély élőhelyek a kaszálatlan területbe bele tartozhatnak.	
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése	
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó eljárás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a mőködési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelés legfontosabb része a gyalogakác terjedésének megállítása, illetve a már fertőzött területekről történő visszaszorítása. Elsősorban kaszálással, de legeltetéssel is lehet fenntartó kezelést végezni. A kezelések idejének meghatározásakor figyelemmel kell lenni az itt élő közösségi jelentőségű fajok pl. nagy tőzlepke és a madárvédelmi terület miatt a haris életmenetére.

a) Kezelési egység kódja: **KE-2**

b) Kezelési egység meghatározása: mocsári magaskórósok, magassásosok, zsombékosok, harmatkásások

Alacsonyabb térszíneken találhatóak, ezért hosszabb ideig borítja őket víz, mint a KE-1 területét. Ma még vannak típusos, természetközeli állapotban lévő állományok, de a gyalogakác térhódítása ezekre az élőhelyekre is jellemző.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6430, 3270

Érintett ÁNÉR élőhelyek: B1a, B2, B3, B5, D6

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy tőzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai gőgő (*Triturus dobrogicus*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), vidra (*Lutra lutra*)

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

010*, 018*, 020*, 022*, 032*, 035*, 043*, 044*, 047*, 049*, 052*, 065*, 073*, 074*, 080*, 029a*, 029b*, 029c*, 029d*, 029f, 031/1a*, 031/1d, 031/1f*, 031/2*, 033/2*, 033/3, 033/4, 033/5, 034a*, 036/1, 037/1*, 037/2*, 038/10, 038/11, 038/12, 038/13, 038/14, 038/15, 038/16, 038/17, 038/2*, 038/3*, 038/4, 038/5, 038/6, 038/7, 038/8, 038/9, 039/10*, 039/11*, 039/12*, 039/13*, 039/14*, 039/15*, 039/16*, 039/17*, 039/18*, 039/19*, 039/1a*, 039/2*, 039/20*, 039/21*, 039/22*, 039/23, 039/3, 039/4*, 039/5*, 039/6*, 039/7*, 039/8*, 039/9*, 041a*, 041b*, 041c*, 041h*, 041j, 042a, 042b, 042c*, 045/1*, 046a, 046b*, 046c, 046d, 048/10a, 048/10b*, 048/10c*, 048/11a, 048/11b*, 048/11c*, 048/12a, 048/12b*, 048/12c*, 048/13a, 048/13b*, 048/13c*, 048/14a, 048/14b*, 048/14c, 048/15a, 048/15b*, 048/15c, 048/16a, 048/16b*, 048/16c, 048/17a, 048/17b*, 048/17c, 048/18a, 048/18b*, 048/18c, 048/19a, 048/19b*, 048/19c, 048/1a*, 048/1b, 048/1c, 048/2*, 048/20a, 048/20c, 048/21*, 048/22*, 048/23*, 048/24*, 048/25*, 048/26*, 048/27*, 048/3a, 048/3b, 048/3c*, 048/4a,

048/4b, 048/4c*, 048/54*, 048/55*, 048/56*, 048/57*, 048/58*, 048/5a, 048/5b, 048/5c*, 048/6a, 048/6b, 048/6c*, 048/7a, 048/7b*, 048/7c*, 048/8a, 048/8b*, 048/8c*, 048/9a, 048/9b*, 048/9c*, 050/37*, 050/38*, 050/39*, 050/40*, 050/41*, 050/42*, 050/43*, 050/44*, 053/2*, 053/3*, 053/4a*, 053/4b*, 053/4c*, 053/5c*, 053/6*, 053/7*, 053/8*, 053/9*, 054a*, 054c*, 055a*, 055c*, 063a*, 064/1a*, 067a*, 070a*, 070c, 071a*, 071c, 071d*, 071f, 075/2*, 078a*, 078b, 08a*, 08b*

Bodrogkisfalud

094*, 095*, 0100*, 0102*, 0103, 0112*, 0101/10a, 0101/10b*, 0101/10c*, 0101/11a*, 0101/11b*, 0101/11c*, 0101/12a, 0101/12b*, 0101/12c*, 0101/13a, 0101/13b*, 0101/13c*, 0101/14a*, 0101/14b*, 0101/15a*, 0101/15b*, 0101/16a*, 0101/16b*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19a*, 0101/19b*, 0101/20a*, 0101/20b*, 0101/21a*, 0101/21b*, 0101/22a*, 0101/22b*, 0101/23a*, 0101/23b*, 0101/24a*, 0101/24b*, 0101/25a*, 0101/25b, 0101/25c*, 0101/26a*, 0101/26b*, 0101/27a*, 0101/27b*, 0101/28a*, 0101/28b*, 0101/29a*, 0101/29b*, 0101/2a*, 0101/2b, 0101/2c, 0101/2d*, 0101/3*, 0101/30a*, 0101/30b*, 0101/31a*, 0101/31b*, 0101/32a*, 0101/32b*, 0101/33a*, 0101/33b*, 0101/34a*, 0101/34b*, 0101/35a*, 0101/35b*, 0101/36a*, 0101/36b*, 0101/37a*, 0101/37b*, 0101/38a, 0101/38b, 0101/39a, 0101/39b*, 0101/4*, 0101/41a*, 0101/42, 0101/43a*, 0101/43b, 0101/44a*, 0101/44b*, 0101/44c, 0101/45a*, 0101/45b*, 0101/45c, 0101/46*, 0101/47a*, 0101/47b*, 0101/47c, 0101/48*, 0101/49a*, 0101/49b*, 0101/49c, 0101/50a*, 0101/50b*, 0101/50c, 0101/51a*, 0101/51b*, 0101/51c, 0101/52a, 0101/52b*, 0101/52c, 0101/53a, 0101/53b*, 0101/53c, 0101/54a, 0101/54b*, 0101/55*, 0101/56, 0101/57a*, 0101/57b, 0101/57c*, 0101/57d*, 0101/57f, 0101/57g, 0101/5a, 0101/5b*, 0101/6*, 0101/7a*, 0101/7b, 0101/8a, 0101/8b, 0101/9a, 0101/9b, 0111/2*, 0111/6a*, 0111/6b, 0111/6c, 0111/6f*, 0111/6g, 0111/6h*, 0113/11c*, 0113/2a*, 0115/1a*, 0118a*, 0118b*, 0118d, 0123/2b, 0123/2d, 0123/2f*, 0123/2h*, 0123/2j*, 089/105*, 089/106*, 092/10*, 092/11a*, 092/11b*, 092/12a*, 092/12b*, 092/12c*, 092/13a*, 092/13b*, 092/13c*, 092/14a*, 092/14b, 092/15b, 092/1a*, 092/1c*, 093/2*, 093/6*, 096/1a*, 096/1b*, 096/1c*, 096/2a, 096/3a*, 096/3b*, 098/10*, 098/11*, 098/12*, 098/13a*, 098/13b*, 098/14a*, 098/15a*, 098/15b*, 098/16a*, 098/16b*, 098/17a*, 098/17b*, 098/18a, 098/19a, 098/2*, 098/20a, 098/21a, 098/21b*, 098/22a, 098/22b*, 098/23a, 098/23b*, 098/24a*, 098/24c*, 098/25*, 098/26, 098/27a*, 098/27c*, 098/3*, 098/4, 098/5*, 098/6*, 098/7*, 098/8*, 098/9*, 099/19*, 099/1a*, 099/1c, 099/1f*, 099/1g, 099/1j, 099/20*, 099/21*, 099/22*, 099/23*, 099/24*, 099/25*, 099/26*, 099/27*, 099/28*, 099/29a*, 099/29c, 099/30a*, 099/30b*, 099/30c*, 099/31a*, 099/31b*, 099/31c*, 099/32a*, 099/32b*, 099/32c*, 099/33a*, 099/33b*, 099/33c*, 099/34a*, 099/34c*, 099/35a*, 099/35c*, 099/36a*, 099/36c*, 099/37a*, 099/37c*, 099/38a*, 099/38c*, 099/39*, 099/40*, 099/41a*, 099/41c*, 099/42a*, 099/42c*, 099/43a*, 099/43c*, 099/44a*, 099/44c*, 099/45a*, 099/45c*, 099/46*, 099/47a*, 099/47b*, 099/48a*, 099/48c, 099/49*, 099/50*, 099/51a*, 099/51c, 099/52a*, 099/52c, 099/53*, 099/54a*, 099/54c, 099/55*, 099/56a*, 099/56c, 099/57a*, 099/57c, 099/58a*, 099/58c, 099/59*, 099/60a*, 099/60c, 099/61a*, 099/61c, 099/62a*, 099/62c, 099/63a*, 099/64*, 099/65a*, 099/65b*, 099/66a*, 099/66b*, 099/67a*, 099/67b*, 099/67c, 099/68a*, 099/68b*, 099/68c, 099/68d*, 099/69a*, 099/69b*, 099/69c, 099/69d*, 099/70a*, 099/70b*, 099/70c, 099/70f*, 099/71a*, 099/71b*, 099/71c, 099/71f*, 099/73a*, 099/73c, 099/73f*, 99/72a*, 99/72b, 99/72d

Bodrogolaszi

099*, 08/5*, 011d*, 011h*, 08/1a*, 08/1b*, 096d*, 096f*, 097b*, 098/1*, 098/3*, 098/5

Olaszliszka

013*, 017*, 018*, 022*, 08/1*, 08/2*, 010/10*, 010/11*, 010/2*, 010/5*, 010/6*, 010/7, 011/1*, 011/3*, 011/4, 011/5*, 012/11a*, 012/11b*, 012/11c*, 012/11d*, 012/11g, 012/11k*,

012/1b*, 012/1d*, 012/1f*, 012/1h*, 012/1j*, 014/1*, 014/2*, 014/3, 016/1a, 016/1b*, 016/2, 019a, 019d, 019f*, 019j*, 019k, 019l*, 019m, 019n*, 021/1a*, 021/1b*, 024a*, 024b, 024g*, 024h*, 029/3*, 030k, 030l*, 030m*, 030n*, 030p*, 037l, 044c*, 044d*, 044f*, 044g*, 044h, 044j*, 044l*, 044n*, 044s*, 044t*, 046c*, 046p*, 046r*, 048/1*, 048/6a*, 04a*, 04b*, 04c*, 04d*, 054k*, 05b*, 07/2a*, 07/2b*

Sárazsadány

040*, 041*, 039g*, 039h*, 039k*, 042/10*, 042/11*, 042/1b*, 042/5*, 042/6*, 042/7*, 042/9*, 044/6b*, 048/1*, 048/10*, 048/11, 048/13*, 048/14*, 048/15a*, 048/6, 048/8*, 048/9*, 049/1*, 050/1a, 050/3a*, 050/4*

Sárospatak

0672*, 0680*, 0417/18b, 0670c*, 0671a*, 0671b*, 0673/10*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/2b*, 0673/3*, 0677/1*, 0677/4*, 0677/5*, 0678b*, 0678f*, 0678j*, 0678m*, 0678n*, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0679/5*, 0681/10*, 0681/12*, 0681/13*, 0681/3*, 0681/4b*, 0681/4c, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9a*

Szegi

038*, 036/1a*, 036/2b*, 042/104a*, 047a*, 047b, 047c*, 047d*, 047f*, 047g*, 050/3a*

Tokaj

030*, 015/2*, 015/3*, 015/4*, 015/5*, 016/1a*, 017/2*, 018/1a*, 018/2c*, 018/2f*, 019c, 06c*, 06d*

Viss

089*, 090, 070/1*, 071/1*, 071/2*, 073/2*, 073/3*, 074/1a*, 075/1*, 076/1*, 076/5*, 088/1*, 095/2*, 095/3*

Vámosújfalú

023, 027*, 034*, 043*, 024/1a*, 024/1b*, 024/4a*, 024/4b*, 024/5*, 025a*, 033/10*, 033/6*, 033/7*, 036/1a*, 036/2*, 036/3, 036/4*, 040a*, 042a*, 042b*, 042c*, 045/2a*, 050/3a*, 050/6, 050/7*, 050/8*

Zalkod

013*, 072*, 073*, 076*, 081*, 05/4*, 05/5*, 05/6*, 05/10*, 012/2*, 012/3, 012/4*, 014b*, 016/13, 074/1, 074/10, 074/11, 074/12, 074/2, 074/3, 074/4*, 074/5, 074/6, 074/7, 074/8, 074/9, 075/1a*, 075/2*, 075/3*, 075/4, 078/1*, 078/2*, 078/3a*

Érintett erdőrésztlet(ek): Bodrogkeresztúr 17CE*, 17VI*; Bodrogolaszi 13B*, 13C*; Olaszliszka 6A*, 6TN; Sárazsadány 6F*; Sárospatak 109A*, 91A*, 92A*, 92VI3*; Tokaj 50VI*; Vámosújfalú 7B*; Viss 1TN*, 2TN*

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.	
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.	
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.	

GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórótan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges	
GY44	A legeltetési szerződés egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.	
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.	
GY68	Legeltethető állatfajok: juh.	
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske.	
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).	
GY71	Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.	
GY75	Kaszálás augusztus 1. után lehetséges.	Haris revírfoglalás esetén a NPI által kijelölt területen.
GY99	A kaszálatlan területet évente más helyen történő kialakítása.	
GY102	A kaszálás során az inváziós fajokat nem tartalmazó szegély élőhelyek a kaszálatlan területbe beletartozhatnak.	
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területéről a kaszálást követő 30 napon belül.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelés legfontosabb része a gyalogakác terjedésének megállítása, illetve a már fertőzött területekről történő visszaszorítása. Elsősorban kaszálás, de a legeltetés is lehet a fenntartó kezelés része, amennyiben az adott évben kiszáradnak ezen élőhelyek. A kezelések idejének meghatározásakor figyelemmel kell lenni az itt élő közösségi jelentőségű fajok pl. nagy tölzlepke és a madárvédelmi terület miatt a haris életmenetére.

3.2.1.3. Cserjések

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A gyepek kezelése felhagyása nyomán, spontán szukcesszióval kialakult cserjés élőhelyek között hazai fajok (főleg rekettőgy) alkotta üde cserjések és degradált, idegenhonos faj (gyalogakác) alkotta állományok is vannak. Ezen cél elérése érdekében elengedhetetlen a megfelelő és kímélő gazdálkodási mód kiválasztása, a jelölt fajok életmenetét, fészkelését és fiókanevelését figyelembe véve legeltetési és cserjeirtási időpont megválasztása. A kezelés legfontosabb része a gyalogakác terjedésének megállítása, illetve a már fertőzött területekről történő visszaszorítása. Ugyanakkor fontos a cserjésekben fészkelő madárfajok életfeltételeinek is a biztosítása, tekintettel HUBN100001 Bodrozug-Kopasz-hegy-Taktaköz különleges madárvédelmi területtel való átfedésre.

Kezelési egységre vonatkozó konkrét elírás javaslatok

Kötelezően betartandó elírások

Mivel a cserjések gyepterületi mővelési ágú területeken alakulnak ki a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet elírásai kötelező érvényűek. Ezen elírásokat külön nem jelezzük a részletes javaslatok között.

Az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő ÁHelyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot fenntartásához szükséges feltételrendszer megállapításáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet szerinti elírásokat a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs kifizetéseknel is alkalmazni kell. A támogatás igénybevétele esetén kötelezően alkalmazandó a ÁHelyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot feltételrendszere.

A termőföldök hasznosítására és a földvédelemre vonatkozó rendelkezéseket a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény is megállapítja, melyeket be kell tartani.

Javasolt elírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-3**

b) Kezelési egység meghatározása: rekettyefűzes cserjések
Elsősorban rekettyefűz (*Salix cinerea*) alkotta üde cserjések, melyek mocsárrétekkel, magaskórósokkal, magassásosokkal mozaikolnak. Legtöbb foltjában már megjelent a gyalogakác.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6430, 6440

Érintett ÁNÉR élőhelyek: P2a, P2b, P2c, D34, B2, B5

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy tőzlepke (*Lycaena dispar*), vidra (*Lutra lutra*)

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

031/1f*, 031/2*

Bodrogkisfalud

094*, 0100*, 0102*, 0101/10c*, 0101/11c*, 0101/12c*, 0101/13c*, 0101/14b*, 0101/15b*, 0101/16b*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19b*, 0101/20b*, 0101/21b*, 0101/22b*, 0101/23b*, 0101/24b*, 0101/25c*, 0101/26b*, 0101/27b*, 0101/28b*, 0101/29b*, 0101/3*, 0101/30b*, 0101/31b*, 0101/32b*, 0101/33b*, 0101/34b*, 0101/35b*, 0101/36b*, 0101/37b*, 0101/4*, 0101/57a*, 0101/57d*, 0101/5b*, 0101/6*, 0101/7a*, 089/105*, 092/1a*, 099/15*, 099/16*, 099/17*, 099/18*, 099/19*, 099/1a*, 099/20*, 099/21*, 099/22*, 099/23*, 099/24*, 099/25*, 099/26*, 099/27*, 099/28*, 099/29a*, 099/30a*, 099/31a*, 099/32a*, 099/33a*, 099/34a*, 099/35a*, 099/36a*, 099/37a*, 099/38a*, 099/39*, 099/40*, 099/41a*, 099/42a*, 099/70f*, 099/71f*, 099/73f*, 99/72d*

Olaszliszka

08/1*, 08/2*, 010/5*, 010/6*, 012/11a*, 012/11b*, 012/11c*, 012/11d*, 012/11k*, 012/1f*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 019f*, 025/3*, 025/5a*, 09b*, 09c

Sárazsadány

042/12*

Sárospatak

0671b*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/5c*, 0673/8b*

Viss

073/2*, 073/3*, 076/1*

Vámosújfalud

033/8*
Zalkod
05/4*, 05/5*, 012/2*

Érintett erdőrészlet(ek): Viss 2TN*

Kód	Gyepterületekre vonatkozó elıřrési javaslat	Magyarázat
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.	
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.	
GY27	Nem speciális növényvédıszert kijuttatása esetén az inváziós fás szárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti idıszakban lehetséges	
GY32	A mőködési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetık el.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó elıřrás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetıhely a mőködési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelés legfontosabb része a gyalogakác terjedésének megállítása, illetve a már fertőzött területekről történő visszaszorítása. Első sorban a cserjék közötti kaszálás, de rövid időintervallumban történő, extenzív legeltetés is lehet a fenntartó kezelés része. A kezelések idejének meghatározásakor figyelemmel kell lenni az itt élő közösségi jelentőségű fajok pl. nagy tölzlepke és a madárvédelmi terület miatt a haris életmenetére.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: a gyalogakác visszaszorításával lehet javítani a bokorfüzesek természetességi állapotát.

a) Kezelési egység kódja: **KE-4**

b) Kezelési egység meghatározása: gyalogakácosok

Általában 94,5-95 méter tengerszint feletti magasságban és a felett található élőhelyeken jelenik meg a gyalogakác és alkotó sűrű, degradált, fajszegény cserjéseket. Legnagyobb, legfejlettebb állományai az ártéri mocsárrétek területén alakultak ki a kaszálás és főleg a legeltetés felhagyása után.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6440, 6430

Érintett ÁNÉR élőhelyek: B2, D34, D6, P2a, P2c

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): -

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

014*, 019*, 022*, 025*, 047*, 073*, 074*, 076*, 081*, 083, 013c, 017/1*, 017/2b*, 031/1f*, 031/2*, 075/2*, 084/13*, 084/14*, 084/15*, 084/16*, 084/17*, 084/18*, 084/19*, 084/2*, 084/20*, 084/21*, 084/22*, 084/23*, 084/24*, 084/25*, 084/26*, 084/27*, 084/28*, 084/29*, 084/30*, 084/31*, 084/32*, 084/33*, 084/34*, 084/35*, 084/36*, 084/37*, 084/38*, 084/39*, 084/4*, 084/40*, 084/41*, 084/42, 084/43, 084/44, 084/45, 084/46, 084/47, 084/48, 084/49, 084/5*, 084/50, 084/51, 084/52, 084/53, 084/54, 084/55, 084/56*, 084/57*, 084/6*, 084/7*, 084/8*, 084/9*

Bodrogkisfalud

094*, 0100*, 0102*, 0112*, 0116*, 0119*, 0121*, 0101/10c*, 0101/11c*, 0101/12c*, 0101/13c*, 0101/14b*, 0101/15b*, 0101/16b*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19b*, 0101/20b*, 0101/21b*, 0101/22b*, 0101/23b*, 0101/24b*, 0101/25c*, 0101/26b*, 0101/27b*, 0101/28b*, 0101/29b*, 0101/3*, 0101/30b, 0101/31b*, 0101/32b*, 0101/33b*, 0101/34b*, 0101/35b*, 0101/4*, 0101/57a*, 0111/10a*, 0111/10b*, 0111/10c*, 0111/10d*, 0111/2*, 0111/6a*, 0111/6c, 0113/11a*, 0113/11b, 0113/11c*, 0113/2a*, 0113/3*, 0113/4*, 0113/5a*, 0115/1a*, 0115/1g*, 0118a*, 083/2*, 089/105*, 089/106*, 091/2a*, 091/2b, 091/2c*, 091/2d*, 091/2f, 092/10*, 092/11a*, 092/12a*, 092/12c*, 092/13a*, 092/13b*, 092/13c*, 092/1a*, 092/1b*, 092/5*, 092/6*, 092/7*, 092/8*, 092/9*, 093/3*, 099/10, 099/11, 099/12, 099/13, 099/14, 099/15*, 099/16*, 099/17*, 099/18*, 099/19*, 099/1a*, 099/2, 099/20*, 099/21*, 099/22*, 099/3, 099/38a*, 099/39*, 099/4, 099/40*, 099/41a*, 099/42a*, 099/43a*, 099/44a*, 099/45a*, 099/46*, 099/47a*, 099/48a*, 099/49*, 099/5, 099/50*, 099/51a*, 099/52a*, 099/53, 099/54a*, 099/55*, 099/56a*, 099/57a*, 099/58a*, 099/59*, 099/6, 099/60a*, 099/61a*, 099/62a*, 099/63a*, 099/64*, 099/65a*, 099/66a*, 099/67a*, 099/68a*, 099/69a*, 099/7, 099/70a*, 099/71a*, 099/73a*, 099/8, 099/9, 99/72a*

Bodrogolaszi

08/3a*, 08/3b*, 08/3c*, 08/3d*, 096a*, 096f*, 097a*, 097b*, 098/1*, 098/4*, 098/6*

Olaszliszka

022*, 023*, 035*, 036*, 041*, 047*, 010/2*, 012/11c*, 012/1a*, 012/1b*, 012/1c*, 012/1f*, 012/1j*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 019f*, 019n*, 021/1a*, 021/1b*, 021/3*, 024a*, 024d*, 024f*, 024g*, 024h*, 025/10, 025/11a*, 025/11b*, 025/12*, 025/2*, 025/3*, 025/4*, 025/5a*, 025/8*, 025/9*, 030a*, 030b*, 030d*, 030f*, 030l*, 030p*, 030r*, 030s*, 030t*, 031/1*, 033c*, 033j*, 033k*, 034/1, 034/3*, 034/4*, 034/5, 034/6*, 044b*, 044c*, 044j*, 044l*, 044m, 044n*, 044r*, 044s*, 046a*, 046b, 046c*, 046d*, 046h*, 046j*, 046l*, 046n, 046r*, 048/3, 048/4, 048/5, 048/6a*, 048/6b*, 048/6c*, 048/6d*, 048/6f*, 048/7*, 048/8*, 049a*, 049b, 049c, 049d, 049f*, 054j*

Sárazsadány

045*, 042/11*, 042/12*, 042/1b*, 042/7*, 044/12*, 044/17*, 044/19*, 044/20*, 044/22*, 044/27*, 044/6b*, 044/6c*, 044/7*, 044/8, 044/9, 048/10*, 048/9*, 050/3a*, 050/3b*

Sárospatak

0677/5*, 0678f*, 0681/7*

Szegi

038*, 039*, 045*, 049*, 036/1a*, 036/2b*, 040/2, 040/5a*, 040/5b*, 041/1a*, 041/1b*, 041/1c, 042/10*, 042/100, 042/101, 042/102, 042/103a*, 042/103b*, 042/103c, 042/104f*, 042/20*, 042/21*, 042/22*, 042/23*, 042/24*, 042/25a*, 042/25b*, 042/25c*, 042/26a*, 042/26b*, 042/26c*, 042/27a*, 042/27b*, 042/27c*, 042/28a*, 042/28b*, 042/28c*, 042/29a*, 042/29b*, 042/29c*, 042/30a*, 042/30b*, 042/30c*, 042/31a*, 042/31b*, 042/31c*, 042/32a*, 042/32b*, 042/33a*, 042/33b*, 042/33c*, 042/34a*, 042/34b*, 042/35*, 042/36*, 042/37*, 042/38*, 042/39*, 042/40*, 042/41*, 042/42*, 042/43*, 042/44*, 042/45*, 042/46*, 042/47*, 042/48*, 042/49*, 042/50*, 042/51*, 042/52*, 042/53*, 042/54a, 042/54c, 042/55a, 042/55c, 042/56a, 042/56c, 042/57a, 042/57c, 042/58a, 042/58c*, 042/59*, 042/60a, 042/60c*, 042/61*, 042/62a*, 042/62c*, 042/63*, 042/64*, 042/65*, 042/66*, 042/67*, 042/68*, 042/69*,

042/70*, 042/71*, 042/72*, 042/73*, 042/74*, 042/75*, 042/76*, 042/77*, 042/78*, 042/79*, 042/8*, 042/9*, 042/96*, 042/97, 042/98, 042/99, 044/1*, 044/2*, 046/1a, 046/1b, 046/1c, 047a*, 047c*, 047d*

Tokaj

04/1a*

Vámosújfalú

027*, 034*, 043*, 044*, 019/2*, 019/22f*, 024/1a*, 024/1b*, 024/3, 024/4a*, 024/5*, 025a*, 026a*, 026b*, 033/10*, 033/5*, 033/7*, 033/9*, 036/1a*, 040a*, 042a*, 042b*, 042c*, 042f*, 045/3*, 045/7a*, 045/7b*, 045/8*

Viss

070/1*, 073/2*, 073/3*, 074/1a*

Zalkod

070*, 080*, 05/4*, 05/10*, 012/2*, 078/3a*, 078/3b*

Érintett erdőrészt(ek):

Bodrogolaszi 13NY*, 10G*, 12A, 12B, 12C, 12D*, 12TN, 14TN*, 15D*, 17A*, 17B*, 17E*, 17F*

Vámosújfalú 7B*

Viss 1TN*

Kód	Gyepterületekre vonatkozó elírási javaslat	Magyarázat
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történíhasznosítás.	
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása	
GY27	Nem speciális növényvédírszer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti idíszakban lehetséges	
GY81	A gyepet évente legalább kétszer szükséges kaszálni.	

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelési egység gyakorlatilag megsíntetendí, illetve átalakítandó; szárazúással, kaszálással, majd legeltetéssel mocsárrétekké, vagy íshonos puhafás, illetve keményfás ligeterdíkéké.

e) Élíhelyrekonstrukciós és élíhelyfejlesztési javaslatok: a gyalogakác visszaszorításával, kiirtásával ezek a területek mocsárrétekké, sásosokká, illetve íshonos erdíkéké alakíthatóak.

3.2.1.4. Agrár élíhelyek

Gazdálkodáshoz köthetí általános kezelési javaslatok:

A tervezési területen található szántókon és gyümölcsösökben a természetkímélí gazdálkodás elírterbe helyezésével elísegíthetí a környezí természetközeli élíhelyek megóvása, valamint a közösségi jelentíségí állat és növényfajok védelme.

Kezelési egységre vonatkozó konkrét elírás javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

A termőföldek hasznosítására és a földvédelemre vonatkozó a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései irányadók.

Javasolt előírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-5**

b) Kezelési egység meghatározása: szántók és gyümölcsösök

A tervezési területen a települések közelében található szántóföldi kultúrák, elsősorban kukoricát, napraforgót termesztenek. A tervezési területen csak két gyümölcsös található, ezek dió és alma ültetvények.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett ÁNÉR élőhelyek: T1, T6, T8

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): -

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

066*, 067a*, 067f*

Bodrogolaszi

09/4, 09/5, 010/1, 010/2 011a*

Sárospatak

0671a*, 0673/4a, 0673/4b*, 0673/5b, 0673/5c*, 0673/6a, 0673/6b, 0673/6c, 0673/7, 0673/8a, 0673/8b*, 0678k, 0678l*, 0678m*, 0679/3*, 0679/4*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9b*

Tokaj

04/6*, 018/1a*, 04/3a*, 04/3b

Viss

089*, 068/14*, 088/1*, 095/1, 095/2*, 095/3*

Vámosújfalú

019/10, 019/11, 019/12, 019/2*, 022/2*, 050/3a*

Érintett erdőrészlet(ek): -

Kód	Agrárterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.	
SZ12	Egyéb szerves hulladék (szár, levél, cefre): cefre mésszel keverve talajjavítás céljából csak engedéllyel helyezhető ki.	
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegély elhagyása, a táblaszegélyben szükség esetén mechanikai gyomirtás végzése.	
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges	
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás nem megengedett.	
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítőszer nem alkalmazhatók.	
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.	kivéve a mentett oldali szántóterületeket

SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.	
SZ27	Vegyszer gyomirtás, kivéve az özönnövények mechanikus irtását kiegészítő vegyszeres kezelést, nem végezhető.	
SZ37	Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni.	
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.	
SZ63	Tájjidegen fűmagkeverékkel történő vetés nem megengedett.	

d) Kezelési javaslatok indoklása: a területen található szántókon és gyümölcsösökben a természetközeli állat- és növényvilág gazdálkodás és agrotechnológia elterjedésével elősegíthető a környező természetközeli élőhelyek megővése, valamint a jelölt állat- és növényfajok védelme. A kémiai alkalmazásának korlátozását elsősorban a jelölt szárazföldi gerinctelen állat- és növényfajok, valamint a vizek élővilágának védelme indokolja pl: erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*), nagy tüzlepke (*Lycaena dispar*), jelölt halfajok és denevérfajok, 6440, 6510, 3150 és 3160 élőhelyek.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: értékes, közösségi jelentőségű fajoknak is otthont adó, jelölt élőhelynek számító gyep alakult szántót beszántani nem javasolt, azt célszerű gyepként minősíteni. A beszántás az itt kialakult jelölt élőhelyeket megszünteti.

3.2.1.5. Erdők

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A tervezési területre készített körzeti erdőtervek (2014) már a Natura 2000 területek kihirdetése után készült, így benne a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok hosszú távú fenntartásának szempontjai részben már megjelennek.

Az erdőben természetvédelmi szempontokon alapuló, természetközeli erdőgazdálkodás folytatása.

A faállományok koreloszlásának növelése kisebb erdészeti terület egység (erdőtag, erdőrészlet) szintjén is.

Az idegenhonos erdőállományokat fajösszetételében és/vagy állományszerkezetében a potenciális erdőársulásnak megfelelően történő átalakítása.

Az erdőterületekre vonatkozó további általános gazdálkodási/kezelési előírások az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (Továbbiakban: Evt), és annak módosításáról szóló 2017. évi LVI. törvény, valamint végrehajtási rendeletei általános szakmai irányelveiből, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Továbbiakban: Tvt.) általános élőhelyvédelmi irányelveiből, illetve jelölt erdei élőhelytípusok esetén a Natura 2000 státusból (lásd 275/2004. Korm. rendelet) vezethetők le.

A sérülékeny természetközeli álló, védőerdő jellegű és általában természetvédelmi szempontból is jelentős erdő kisebb, önálló erdőrészletként nem leválasztható állományaiban is az erdőrészlet egészéhez viszonyítva is differenciált erdőkezelést kell biztosítani. A védőerdő jellegű foltok általában aktív gazdálkodás nélkül, a természetes erdődinamikai folyamatokra alapozva tartandók fenn, a kezelési feladatok e helyeken az idegenhonos fajok kiszorítására, a vadkárosítás megelőzésére, a felújulási folyamat segítésére terjednek ki.

A beavatkozásokkal érintett erdők állománynevelése (tisztítások, gyérítések) során az őshonos elegyfajok egyedei kímélendők, visszahagyandók. Idegenhonos fajokkal egyes erdőkben a munkákat az őshonos fajok megtartásával, az idegenhonos fajok rovására kell elvégezni. A nevelési munkák során kerülni kell az egyenletes hálózatot kialakító, szerkezet-homogenizáló jellegű beavatkozásokat, törekedni kell a szerkezeti változatosság (alsó lombkoronaszint, cserjeszint, böhöncök, mikroélőhelyek, stb.) megtartására, fokozására.

Őshonos fafajú erdőkben, vágásos és átalakító üzemmódba sorolt erdőknél a termőhelyi viszonyok és az állományok egészségi állapota függvényében a lehető legmagasabb vágáskorok alkalmazását kell célul kitűzni. Gyorsan növő fajok állományaiban (égeresek, fűzesek, hazai nyárasok) így 70-100 év, lassan növő fajok állományaiban pedig 140-180 év közötti vágásérettségi szakaszok határozhatók meg. Kerülni kell a nagyobb területű vágásterületek kialakulásával járó fahasználati módokat; a folyamatos erdőborítást, illetve a természetvédelmi erdőkezelést megvalósító fahasználatok javasoltak.

Idegenhonos fafajú erdők esetében elsődleges cél azok őshonos állományokká történő cseréje, ezért a felújítási lehetőségek között mindenképpen szerepelnie kell a terület potenciális vegetációját tükröző őshonos, egyes célállománynak is.

A természetmegőrzési területen belül az állománytípusok jövőbeni kívánatos aránya és térbeli mintázata a potenciális természetes erdőársulások eloszlása alapján határozható meg.

Az idegenhonos állományok esetében a távlati célállomány-típusok minden erdőterületen a termőhelyi viszonyoknak megfelelő őshonos fű- és elegyfajok alkotta, a potenciális természetes erdőársulásoknak megfelelő állománytípusok lehetnek.

Fontos eleme az őshonos fafajú erdők jó állapotban való fenntartásának az alkalmazott fakitermelési és közelítési technológia. A teljes fában vagy hosszúfában történő vonszolásos közelítés nagyon sok kárt okozhat a visszamaradó állományban, az aljnövényzetben, az erdőtalajhoz kötött elforduló mikroélőhelyekben és magában a talajban is. Minél nagyobb arányban szükséges tehát a faanyag megemelt formában való mozgatása, illetve a kíméletes közelítési módok (ideértve a lovas közelítést is) alkalmazása. Fontos szempont továbbá a fakitermelési munkák (faanyag-felkészítés, faanyag-mozgatás, vágásterület-rendezés) időpontjának, időjárási körülményeinek, illetve talajállapotának megválasztása: ezeket a feladatokat elsősorban a fű vegetációs és költségi időszakon kívül kell elvégezni.

Az erdők jó természetességi állapotának megőrzéséhez és fejlesztéséhez, valamint az erdei biodiverzitás-védelméhez hozzátartozik a mikroélőhelyek megtartása és bővítése is. Közülük kiemelkedő jelentősége van a holtfa különböző formáinak (jelenlététől számos élőlénycsoport léte, lokális megmaradása függhet), így a gazdálkodási célzatú beavatkozások során az álló és fekvő holtfa minél nagyobb része (elsősorban a vastagabb, 15 cm törzsméret feletti holtfa) visszahagyandó.

Az erdőkben folytatott gazdálkodási/kezelési célzatú beavatkozások során minden esetben tekintettel kell lenni a Natura 2000 jelölő fajok (és természetesen más értékes, védett fajok) populációnak megőrzésére, életfeltételeik biztosítására. Az egyes növény- és állatfajok érdekében foganatosítható intézkedések: az észlelési hely, fészkelőhely, szaporodási hely és környékének gazdálkodás alóli (időszakos vagy teljes) mentesítése, az adott élőlénycsoport számára szükséges élőhelyi adottságok (pl. holtfa, odú, cserjeszint, táplálkozási kapcsolatok révén releváns fafaj) megtartása-megjelenítése, az egyéb veszélyeztető tényezők elhárítása.

Az országos problémaként jelentkező erdei vadkár helyi szinten is megmutatkozik: a térségbeli vaddisznó-populáció főleg taposással, a feltalaj feltúrásával-átforgatásával, makkfelszedéssel, a csemeték kitűrésével okoz kárt, míg az őz- és gímszarvas-állomány a felferdített újulat rágásával, hántásával, szelektálásával képes blokkolni az erdődinamikai, illetve felújítási folyamatokat. A tervezési területen jelentkező vadkárral szemben az egyetlen lehetséges – mielőbb megvalósítandó – megoldás a térségi szintű, drasztikus vadlétszám-csökkentés!

A tervezési területen belül felmerülő, erdőgazdálkodási tevékenységre visszavezethető veszélyeztető tényezők mérséklése vagy megszüntetése a fentebb ismertetett irányelvek alkalmazásával jórészt biztosítható.

Kezelési egységre vonatkozó konkrét elírás javaslatok

Kötelezően betartandó elírások

Az erdők és fásítások esetében az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény és annak módosításáról szóló 2017. évi LVI. törvény, valamint végrehajtási rendeletei elírásai és a Bodrogi (Törzskönyvi száma: 9/2008.), a Sárospataki (69/2016 (X.14) FM rendelet.) és a Szerencsi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (85/2012 (VIII.6) VM rendelet.) által előírt vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok kötelező érvényűek.

VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések igénybevétele esetén a vonatkozó rendelkezések betartása kötelező. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet elírásai erdők esetében is kötelező érvényűek. Ezen előírásokat külön nem jelezzük a részletes javaslatok között.

Az elsőrendű árvízvédelmi vonalakon a 10/1997 (VII. 17.) KHVM rendelet valamint a 232/1996. (XII. 26.) korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően a Vízügyi Igazgatóságnak védekezési kötelezettsége van. Az 1995. évi LVII. törvényben, a 223/2014. (IX.4.) korm. rendeletben, a 120/1999. (VIII. 6.) korm. rendeletben és a 83/2014. (III.14.) korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően a szükséges szakfeladatokat el kell látni, fenntartási munkákat el kell végezni.

A 1995. évi LVII. törvény 24. § (1) bekezdése szerint: „A nagyvízi meder elsőleges rendeltetése a mederből kilépő árvíz és a jég levezetése.”

Az elsőrendű árvízvédelmi töltés mindkét oldali lábvonalától számított 10 méter széles fenntartási sávot szabadon kell hagyni, illetve tisztán, gyepfelületként kell fenntartani.

A folyó partvonalától számított 10 méter széles sáv az ún. parti sáv területe, amely a különböző szakfeladatok, mérések, vizsgálatok, szemlék, ellenőrzések, fenntartási munkák ellátását szolgálja. A folyómenti ligeterdőt is érintő vízügyi kötelezettség a Nagyvízi meder kezelési tervek elfogadás esetén:

A nagyvízi mederben elvégzendő fenntartási kötelezettségek:

A nagyvízi mederben lévő mélyvonulatokban, lefolyási sávokban lerakódott hordalék, feliszapolódás eltávolítása, cserjeirtás;

Árvízvezetővápa, hidraulikai sáv és kísérőtöltéseinek gaztalanítása, kaszálása;

A nagyvízi mederben lévő árvízvédelmi célú létesítmények kaszálása, gaztalanítása.

A folyómederre vonatkozó fenntartási kötelezettségek:

„A mederben, mederrézsben lerakódott uszadékok és hordalékok eltávolítása.

„A mederbe, mederrézsbe bedőlt fák kivágása.

„A mederben, mederrézsbe felnövő cserjék irtása.

„A vízlefolyást akadályozó medertorlaszok eltávolítása.

„A partvédművek fenntartása.

Javasolt elírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-6**

b) Kezelési egység meghatározása: keményfás ligeterdő jellegű tölgyesek

A tervezési területen igen kis kiterjedésű, általában degradált, kevéssé tipikus állományai találhatóak. A lombkoronát zömében kocsányos tölgy, vénic szil, fekete és szürke nyár alkotják. Igen ritkán, szálanként jelenik meg a magyar kőris. Cserjeszintjük általában fejlett, bár gyakran idegenhonos fajok (pl.: amerikai kőris, zöld juhar) fiatal egyedei alkotják, azonban mezei juhar, vörösgyertyán som, kányabangita, cseregalagonya, kutyabenge és a vadalma, vadvörte fiatal egyedei is jellemzőek. A gyepszintben kevés üde lombos fajok, gyakrabban ligeterdei fajok uralkodnak. A kezelési egységbe tartoznak azok a homogén, gyakran csak egy fajból álló jellegtelen tölgyesek is, melyekben az erdőgazdálkodás hatására egyeduralmukodóvá vált a kocsányos tölgy.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 91F0

Érintett ÁNÉR élőhelyek: J6

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), nagy hárscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*), kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*), vidra (*Lutra lutra*), eurázsai hód (*Castor fiber*).

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

089*, 093g*

Bodrogolaszi

011d*, 011f, 011g, 011h*

Olaszliszka

027*, 026b, 030a*, 037a*, 037b, 037c*, 037d*, 037f*, 037j

Sárazsadány

040*, 041*, 042/11*, 042/12*, 042/1a*, 042/1b*, 042/4*, 042/5*, 042/7*, 042/9*

Vámosújfalú

029/1a*, 029/1b*, 029/2, 030c*, 030d*, 030f*, 030g*, 030h*, 033/1b*, 033/8*

Érintett erdőrészlet(ek): Bodrogkeresztúr 20B*, 20C*, 20VI*; Bodrogolaszi 13C*, 13D, 13E*; Olaszliszka 15A, 15B*, 5A*, 5B*, 5C*, 5D*, 5TI, 5TN*, 6B, 6NY3*, 8A, 8B, 8NY1, 9A*, 9C*, 9TN*; Sárazsadány 6D*, 6E*, 6F*; Vámosújfalú 7C, 8B*

Kód	Erdőterületekre vonatkozó eljárási javaslat	Magyarázat
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében az erdőterület erre alkalmas erdőrészleteiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökös erdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.	
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.	
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E10	Meghatározott erdőrészletekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására	

	vonatkozó tevékenység kivételével.	
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.	
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).	
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy időse vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkenek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	madárfajtól függően 100-300 m sugarú körzet
E21	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén többségében legalább 20 cm átmérőre elérhető és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.	
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.	
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).	az erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő meglévő utakon kívül
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőátjárásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E27	A természetes erdőátjárulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	
E28	Őshonos fafajokkal jellemezhető állományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E29	A vegyes összetételű állományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.	
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.	
E33	Természetes, természetstílusú és származék erdőben a tarvágás mellőzése.	
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.	
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.	
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználat során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőség az időse állomány összetételét jellemző formában.	Azokon a területeken ahol jelölő fajok (rovar, madár, denevérfajok)

		fordulnak el, ott 5% feletti holtfa hagyása javasolt.
E39	A mikroélethelyek fenntartása.	
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrézlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tör- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.	
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.	A konkrét korlátozási javaslatok a körzeti erdőtervezések, vagy egyedi hatósági eljárások során kerülnek megfogalmazásra.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.	
E51	Felújítás tájhozón fajokkal, illetve célállománnyal.	
E52	íshonos fajú állomány tájhozón fajokkal történő felújítása.	
E53	Természetes újulat esetében mesterséges felújítás nem alkalmazható.	
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhozón faj alkalmazása.	
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos faj felújításokban célállományként és elegyfaként sem alkalmazható.	
E68	Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő inváziós fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.	
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő eljárások mellett: Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színezőanyag keverése. A javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, faszárú: augusztus-szeptember. Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. A megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. A vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.	Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus.
E71	A tűzpusztításon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.	

E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.	
E75	Kártevők elleni védekezésnél kémiai technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.	
E80	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása.	
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú és fásszáru fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása.	
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészek korosztály-eloszlásának javítása.	nagy kiterjedésű, egybefüggő erdőfelújítások, valamint a nagy kiterjedésű egykorú állományok kialakulásának elkerülése, egyenletes koreloszlás közelítése, időben állományok jelenlétének folyamatos biztosítása
E85	A hagyasfák, hagyasfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.	
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.	
E87	Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód fenntartása.	
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.	
E96	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység időbeli korlátozása.	A térbeli és időbeli korlátozást is a fokozottan védett madárfaj igényei alapján kell összehangban a madárvédelmi területre (SPA) megfogalmazott irányelvekkel kell megállapítani. Iránymutató szakirodalom: Pongrácz és Horváth 2010.
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	

VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.	

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelés legfontosabb része a vegyes kor és fajösszetételű erdő kialakítását célzó kíméletes erdőgazdálkodás, lehetőség szerint folyamatos erdőborítást biztosító fahasználatokkal. Fontos az idegenhonos fajok terjedésének megakadályozása, különös tekintettel a gyalogakác, az amerikai kőris és a zöld juhar és fajokra. A holt faanyag erdőben való tartása a xilofág rovarok pl. nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hárscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) megőrzése miatt elengedhetetlen.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: az inváziós fajoktól mentes állományok egy része érintetlenül hagyandó a természetes erődinamikai folyamatok érvényesülése érdekében.

a) Kezelési egység kódja: **KE-7**

b) Kezelési egység meghatározása: puhafás ligeterdő

Igazán szép, inváziós fajoktól mentes állományai gyakorlatilag nem találhatók a tervezési területen. A felső lombkoronát még uralják a hazai nyár és fűzfajok, azonban gyakran a cserjeszintben, második lombkoronában az amerikai kőris, vagy a zöld juhar is jelen van. A lágyszárú szintben gyakran mocsári fajok jelennek meg. A felkúszó liánok közösségét az amerikai parti szőlő és a süntők képezi. Mégis ezen erdő állományképe még nagyban hasonlít a Bodrogzugban egykor általánosan elterjedt puhafás ártéri ligeterdőkre. Ide soroltuk azokat a puhafás, általában pionir erdőfoltokat is, melyek jelenleg jellegtelenek, de az idegenhonos fásszárú fajok aránya nem éri el az 50 %-ot és megfelelő kezeléssel puhafás ligeterdővé alakíthatók.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 91E0

Érintett ÁNÉR élőhelyek: J4

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hárscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*), kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*), vidra (*Lutra lutra*), eurázsai hód (*Castor fiber*).

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

02*, 03*, 04*, 07*, 09, 010*, 011*, 012*, 014*, 015*, 016*, 018*, 021*, 023*, 028*, 032*, 035*, 043*, 044*, 052*, 059*, 061, 065*, 068, 069*, 076*, 077*, 079*, 080*, 082*, 085*, 089*, 090*, 091, 092, 094*, 097, 098, 017/2a, 017/2b*, 027c*, 034a*, 037/2*, 037/3*, 037/4*, 038/1*, 038/2*, 039/10*, 039/11*, 039/12*, 039/13*, 039/14*, 039/15*, 039/16*, 039/17*, 039/18*, 039/19*, 039/1a*, 039/2*, 039/20*, 039/3*, 039/4*, 039/5*, 039/6*, 039/7*, 039/8*, 039/9*, 040a*, 040b, 040c*, 041a*, 041d, 042c*, 045/1*, 045/2, 045/3, 045/4, 048/1a*, 048/2*, 048/21*, 048/26*, 048/27*, 048/55*, 048/56*, 048/57*, 048/58*, 050/10a*, 050/11a*, 050/12a*, 050/13a*, 050/14a*, 050/15a*, 050/16a*, 050/17a*, 050/28*, 050/29*, 050/33*, 050/34*, 050/35*, 050/36*, 050/37*, 050/38*, 050/39*, 050/40*, 050/41*, 050/42*, 050/43*, 050/44*, 050/9a*, 051a*, 051b*, 053/1, 053/10, 053/11, 053/12, 053/13, 053/14*,

053/15*, 053/16*, 053/2*, 053/3*, 053/4a*, 053/4b*, 053/4c*, 053/5a*, 053/5b*, 053/5c*, 053/6*, 053/7*, 053/8*, 053/9*, 054a*, 054c*, 054d, 055c*, 055d, 055f, 057a*, 063a*, 064/1a*, 064/1c*, 064/2a, 064/2b*, 067a*, 067b, 067d, 067f*, 071a*, 075/2*, 078a*, 084/2*, 084/25*, 084/26*, 084/3*, 084/56*, 084/57*, 088a, 088b, 08a*, 08b*, 08c*, 08d*, 08f*, 08g*, 08h*, 093a*, 093b, 093c, 093f*, 093g*

Bodrogkissfalud

0119*, 0120, 0104/1*, 0104/2*, 0105/2, 0109/2*, 0110/2, 0111/10c*, 0111/10f, 0123/2f*, 0123/2g, 0123/2h*, 0123/2j*, 083/2*, 089/106*, 092/10*, 092/11a*, 092/12c*, 092/13c*, 092/1a*, 092/5*, 092/7*, 092/8*, 092/9*, 093/6*, 096/1a*, 096/1b*, 096/3a*, 096/3b*, 096a*, 096b*, 096c, 096f*, 099/1b*, 099/1c*

Bodrogolaszi

05, 06*, 099*, 08/5*, 08/6, 08/7, 08/8*, 09/1, 09/2, 011j, 08/1a*, 08/1b*, 08/3a*, 096a*, 096c*, 096d*, 096f*, 096g*, 098/1*, 098/2*, 098/3*, 098/4*

Olaszliszka

06, 022*, 032*, 041*, 042*, 043, 045*, 010/2*, 012/1a*, 012/1f*, 014/1*, 016/1b*, 019f*, 019n*, 024a*, 024g*, 030b*, 030n*, 030p*, 030r*, 037a*, 037f*, 037h, 037k, 044a*, 044b*, 044c*, 044k, 044l*, 044s*, 044t*, 04a*, 04b*, 04c*, 04d*, 050/10a*, 050/10b*, 050/2, 054a*, 054b, 054c*, 054f*, 054g, 054h, 054j*, 054k*, 054l, 055/1*, 05a*, 05b*

Sárazsadány

041*, 043*, 045*, 047*, 039h*, 039k*, 042/10*, 042/11*, 042/12*, 042/1a*, 042/1b*, 042/4*, 042/5*, 042/6*, 042/7*, 042/9*, 044/11*, 044/20*, 044/21*, 044/6c*, 046*, 048/13*, 048/14*, 048/15a*, 048/15b, 050/3a*, 050/3b*, 050/4*

Sárospatak

0672*, 0674, 0675, 0676, 0680*, 0670b, 0670c*, 0671a*, 0673/10*, 0673/2a*, 0673/2b*, 0673/3*, 0673/4b*, 0673/4c, 0673/5a, 0677/1*, 0677/3*, 0677/4*, 0677/5*, 0678b*, 0678c, 0678d, 0678f*, 0678g*, 0678h, 0678j*, 0678l*, 0678m*, 0678n*, 0678p*, 0679/1, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0679/5*, 0679/6*, 0681/10*, 0681/11, 0681/12*, 0681/13*, 0681/3*, 0681/4b*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/7b, 0681/8*, 0681/9a*, 0683/1*

Szegi

035*, 037, 038*, 039*, 045*, 048, 049*, 051*, 036/1a*, 036/1b*, 036/2a, 036/2b*, 040/5c*, 042/10*, 042/104a*, 042/104b, 042/104c, 042/104d, 042/4*, 042/5*, 042/6*, 042/9*, 043/1, 044/1*, 044/2*, 046/1d, 047h*, 047j*, 050/3a*, 050/3b, 050/3d

Tokaj

05*, 07, 013, 014, 020*, 021*, 022*, 023, 024, 025, 026, 028, 029, 030*, 04/2, 04/5, 015/1, 015/2*, 015/3*, 015/4*, 015/5*, 016/1a*, 016/2*, 016/3*, 016/4*, 017/1*, 017/2*, 018/1a*, 018/1b*, 018/2a*, 018/2b, 018/2c*, 018/2d, 018/2f*, 019a, 019b, 04/1a*, 04/1b, 04/3a*, 06c*, 06d*, 08/1c*

Viss

073/3*, 074/1a*, 075/1*, 076/1*

Vámosújfalú

027*, 034*, 039, 041*, 051*, 053, 025a*, 025b*, 026a*, 026b*, 028b*, 029/1b*, 030a, 030b, 030c*, 030d*, 030f*, 030g*, 030h*, 032/1, 032/2, 033/10*, 033/7*, 033/8*, 036/1a*, 036/1b*, 036/2*, 036/4*, 037a, 037b*, 040a*, 042c*, 042d, 042f*, 045/2b*, 045/4*, 045/5, 045/7b*, 046/2*, 050/10*, 050/3b*, 050/9*

Zalkod

070*, 071, 072*, 080*, 05/6*, 05/10*, 012/2*, 074/4*, 075/1a*, 075/1b*

Érintett erdő részlet(ek):

Bodrogkeresztúr 15E, 19B, 20B*, 20C*, 21A*, 21C*, 21NY*, 21TN, 22C, 22NY*, 22TN, 25TN*, 36C; Bodrogolaszi 13A*, 13E*, 14A, 17B, 55A, 57A, 57B, 58A*; Olaszliszka 21A*,

21B, 22A, 22B, 5D*, 5TN*, 6A*, 6C, 6NY1, 6NY3*; Sárazsadány 10TN, 12C, 6A*, 6C*, 6D*, 6E*, 6F*; Sárospatak 109A*, 90A*, 90B, 90C, 90D, 90E, 91A*, 91B, 91C, 91E, 91F, 91G, 91H*, 92A*, 92B*, 92D, 92VI1*, 92VI3*, 98A, 98B, 98NY; Szegi 17A, 18A, 19A, 21A, 22A; Tokaj 50C*, 50F, 50TN, 50VI*; Vámosújfalú 1A*, 7A, 7B*, 8A, 8B*; Viss 1B*, 2F*, 2TN*

Kód	Erdőterületekre vonatkozó elírási javaslat	Magyarázat
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megírzése érdekében í az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örök erdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.	
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellízése.	
E06	Idegenhonos fajok telepítésének mellízése.	
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellízése.	
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.	
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.	
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állomány szélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).	
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megírzése az elő- és véghasználatok során.	
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	madárfajtól függően 100-300 m-es sugarú körzetében
E21	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén többségében legalább 20 cm átmérő elérhető és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.	
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.	
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).	az erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő meglévő utakon kívül
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőátársulásra/közösségi	

	jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E27	A természetes erdőársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	
E28	Íshonos fajokkal jellemezhető állományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E29	A vegyes összetételű állományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása.	
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fajok teljes mértékű eltávolítása.	
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőben a tarvágás mellőzése.	
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.	
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.	
E38	Íshonos fajú állományok véghasználat során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélethelyek visszahagyása, lehetőleg az idősebb állomány összetételét jellemző formában.	
E39	A mikroélethelyek fenntartása.	
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A törz- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.	
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.	A konkrét korlátozási javaslatok a környezeti erdőtervezések, vagy egyedi hatósági eljárások során kerülnek megfogalmazásra.
E47	Az erdőtalajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása.	
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.	
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.	
E51	Felújítás tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal.	
E52	Íshonos fajú állomány tájhonos fajokkal történő felújítása.	
E53	Természetes újulat esetében mesterséges felújítás nem alkalmazható.	
E55	Természetes, természetszerű és származék erdővel határos erdőterületek felújítása tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal.	
E56	Természetközeli állapotú fátlan élőhelyekkel határos erdőterületek felújítása tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal.	

E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fajok alkalmazása.	
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fajok felújításokban célállományként és elegyfaként sem alkalmazható.	
E68	Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő, inváziós fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E69	A környezeti gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.	
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő elírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, faszárú: augusztus-szeptember. • Az alkalmazható szerek lehetnek környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással	javasolt alkalmazási idő: július-augusztus
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.	
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárazítás, kaszálás) alkalmazandók agresszíven terjedő fajok visszaszorítására.	
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.	
E75	Kártevők elleni védekezésnél kémiai technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.	
E80	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása.	
E82	Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők.	
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágyszárú és faszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárazítás) történő megakadályozása.	
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészek korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete.	nagy kiterjedésű, egybefüggő erdőfelújítások, valamint a nagy kiterjedésű egykorú állományok kialakulásának elkerülése, egyenletes koreloszlás közelítése, idősebb állományok jelenlétének folyamatos

		biztosítása
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.	
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.	
E87	Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód fenntartása.	
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető	
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.	
E96	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység időbeli korlátozása.	A térségi és időbeli korlátozást is a fokozottan védett madárfaj igényei alapján és összhangban a madárvédelmi területre (SPA) megfogalmazott irányelvekkel kell megállapítani. Iránymutató szakirodalom: Pongrácz és Horváth 2010.
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó elírás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.	

d) Kezelési javaslatok indoklása: a kezelés legfontosabb része a vegyes kor és fajösszetételű erdő kialakítását célzó kíméletes erdőgazdálkodás, lehetőség szerint folyamatos erdőborítást biztosító fahasználatokkal. Fontos az idegenhonos fajok terjedésének megakadályozása, különös tekintettel a gyalogakác, az amerikai kőris, a zöld juhar és az ezüst juhar fajokra.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: az inváziós fajoktól mentes állományok egy része érintetlenül hagyandó a természetes erődinamikai folyamatok érvényesülése érdekében.

a) Kezelési egység kódja: **KE-8**

b) Kezelési egység meghatározása: fasorok, facsoportok

A Bodrogszeg jellegzetes tájképét jelentő mértékben meghatározzák a gyepeken és vizes élőhelyeken magányosan, vagy kisebb nagyobb csoportokban, sorokban álló hagyásfák. E fák meglehetősen fontos néhány a területen előforduló közösségi jelentőségű állatfaj számára is.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6430, 6440, 6510

Érintett ÁNÉR élőhelyek: B2, B5, D34, D6

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), nagy hárscincér (*Cerambyx cerdo*)

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkisfalud

094*, 095*, 0102*, 0101/43a*, 0101/44a*, 0101/45a*, 0101/46*, 0101/47a*, 0101/48*, 0101/49a*, 0101/50a*, 0101/51a*, 0101/55*, 0101/57a*, 0101/57d*, 0111/6f*, 089/105*, 092/1a*, 098/27a*

Bodrogolaszi

011a*, 011b, 011c*, 08/3a*, 08/3b*, 08/3d*, 096a*, 096g*, 098/2*

Olaszliszka

018*, 08/1*, 08/2*, 010/2*, 010/6*, 011/5*, 012/1a*, 012/1b*, 012/1c*, 012/1f*, 012/1h*, 012/1k*, 014/1*, 016/1b*, 024a*, 024f*, 024h*, 025/11a*, 025/5a*, 025/6, 025/7a, 025/7b, 025/8*, 033f*, 034/6*, 046c*, 054j*, 055/1*, 07/2a*

Sárazsadány

039a*, 039b*, 039f*, 039g*, 039h*, 042/10*, 042/11*, 042/12*, 042/1b*, 042/9*

Sárospatak

0672*, 0680*, 0671b*, 0673/10*, 0673/11*, 0673/12*, 0673/2a*, 0673/3*, 0673/5c*, 0677/5*, 0679/2*, 0679/3*, 0679/4*, 0679/5*, 0679/6*, 0681/10*, 0681/12*, 0681/13*, 0681/4a*, 0681/4b*, 0681/4d*, 0681/5*, 0681/6*, 0681/7*, 0681/8*, 0681/9a*

Szegi

039*, 047d*

Viss

068/14*, 070/1*, 071/1*, 073/3*, 074/1a*, 074/3*, 075/1*, 076/1*, 076/3*, 077/2*

Vámosújfalú

034*, 035*, 033/10*, 033/1a*, 033/1b*, 033/5*, 033/6*, 033/7*, 033/9*, 036/1a*

Zalkod

080*, 05/5*, 05/6*, 05/10*, 012/2*, 078/2*, 078/3a*

Érintett erdőrészlet(ek): Sárazsadány 6B*, 6C*; Viss 1TN*, 2TN*

Kód	Gyepterületekre vonatkozó elıírási javaslat	Magyarázat
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történı hasznosítás.	
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása	
GY27	Nem speciális növényvédı szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti idıszakban lehetséges	
GY30	A természetes gyepekben az élıhonos, méretes fák (30 cm törzsméret felett) és a vadgyümölcsök (törzsméret megjelölése nélkül) megırzése.	
GY32	A mőködési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat meghagyása.	

GY33	A gyepterületen előforduló Rhonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.	
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.	
GY68	Legeltethető állatfajok: juh	
GY72	Kaszálás június 15. után lehetséges.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el.	
GY123	A fás legelőfáinak felújítását a megjelenő újulat megőrzésével, a vadak és legelőállatok elleni megvédésével szükséges biztosítani.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

d) Kezelési javaslatok indoklása: legfontosabb kezelési feladat a jellegzetes, Rhonos fajokból álló fasorok, facsoportok megőrzése, a fasorokba, facsoportokba beszivárgó idegenhonos egyedek kiszűrése.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: a fenti kezelési előírási javaslatokon kívül nem teszünk egyéb javaslatot.

a) Kezelési egység kódja: **KE-9**

b) Kezelési egység meghatározása: tájidegen és jellegtelen erdő

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak azok az erdők, melyek lombkoronájában legalább 50 % az idegenhonos fajok aránya, továbbá a nemesnyarasok, illetve azokat a fiatal erdőtelepítések, melyek jelenleg jellegtelen, ültetvényszerű fiatalosok.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett ÁNÉR élőhelyek: B2, P1, P2a, P2c, P3, P8, RDb, S2, S3, S6, S7

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), nagy hűscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*), kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*), vidra (*Lutra lutra*), eurázsai hód (*Castor fiber*).

Érintett földrészlet(ek):

Bodrogkeresztúr

015*, 016*, 020*, 077*, 087, 017/1*, 041a*, 041c*, 041f, 041g, 041h*, 051a*, 053/14*, 053/15*, 053/16*, 075/2*, 093a*, 093d, 093f*

Bodrogkisfalud

083/2*

Bodrogolaszi

06*, 099*, 08/8*, 011c*, 011d*, 011h*, 08/3a*, 096a*, 096c*, 096d*, 096f*, 096g*, 097a*, 097b*

Olaszliszka

027*, 028, 032*, 038, 047*, 051, 053, 07/1*, 025/11a*, 025/12*, 025/2*, 025/5a*, 025/8*, 026a, 029/1, 029/2, 029/3*, 029/4, 029/5, 030a*, 030b*, 030c*, 030d*, 030f*, 030g, 030h, 030j, 030l*, 030s*, 030t*, 030v, 030z*, 031/1*, 031/2, 033a, 033b, 033c*, 033d, 033f*, 033g, 033h, 033j*, 033k*, 033l, 033m, 034/3*, 034/4*, 037c*, 037d*, 037g, 039/1*, 039/4, 039/5, 039/6, 039/7, 046c*, 046d*, 046f, 046k, 046l*, 046p*, 046s*, 046t, 046v, 048/1*, 048/6a*, 048/6b*, 048/6c*, 048/6d*, 048/6f, 048/8*, 049a*, 049f*, 04a*, 04d*, 050/1, 050/2, 050/3, 050/4, 050/7, 050/9*, 052/1, 052/3, 052/4, 052/5, 052/6, 052/7*, 05a*, 07/2a*, 07/2b*

Sárazsadány

039f*, 039h*, 039j, 042/4*, 042/5*, 042/6*, 042/7*, 042/8*, 042/9*, 048/1*, 048/5, 048/7, 048/9*, 049/1*, 050/1a, 050/3a*, 050/3b*, 050/5*

Sárospatak

0680*, 0670c*, 0671a*, 0677/5*, 0678b*, 0678f*, 0678g*, 0678p*, 0681/3*, 0681/9a*

Szegi

051*

Tokaj

020*, 030*, 018/1a*, 018/1b*, 018/2a*, 04/1a*, 04/1c, 06b, 06d*, 08/1c*

Viss

070/1*, 071/1*, 071/2*, 073/3*, 074/1a*, 074/1b, 074/1c, 075/1*, 076/1*, 077/2*, 077/3

Vámosújfalú

023, 047*, 048, 051*, 036/1b*, 046/2*

Zalkod

013*, 05/10*, 014b*, 015a, 015b

Érintett erdőterület(ek): Bodrogkeresztúr 12A, 12B, 12C, 13A, 13B, 13C, 13NY, 14A, 14NY, 15A, 15B, 15C, 15D, 16A, 16B, 16NY, 17A, 17B, 17C, 17CE*, 17D, 18A, 19A, 20A, 21B, 21C*, 21NY*, 22A, 22NY*, 25A, 25TN*, 36A, 36B, 36D, 36E, 36F, 36G, 36TI; Bodrogolaszi 13A*, 13B*, 13C*, 13NY*, 58A*; Olaszliszka, 10A, 10B, 10C, 10D, 10E, 10F, 10G*, 10NY, 11A, 11B*, 11C, 12D*, 13A, 13B, 13C, 13D, 13E, 13F, 13G, 13H, 13I, 13NY1, 13NY2, 13TI, 14A, 14B, 14C, 14D, 14E, 14F, 14G, 14H, 14I, 14J, 14TI, 14TN*, 15B*, 15C, 15D*, 17A*, 17B*, 17E*, 17F*, 18A, 18B, 18C, 18D, 18E, 18F, 18G, 18H, 18I, 18J, 18K, 18L, 21A*, 22C, 23A, 24A, 24B, 24C, 25A, 25B, 4A, 4ÉP, 5A*, 5B*, 5C*, 6NY2, 7A, 7B, 7C, 7D, 7E, 7NY2, 7NY3, 8C, 8NY2, 9A*, 9B, 9TN*; Sárazsadány 12A, 12B, 16A, 16B, 6A*, 6B*, 6C*, 6D*, 8A, 8B; Sárospatak 90A*, 91A*, 91H*, 91I, 92B*, 92VI1*, 92VI2*, 92VI3*; Tokaj 18C, 50A, 50B, 50C*, 50D, 50E; Vámosújfalú 1A*, 2A, 10A; Viss 1A, 1B*, 1C, 1D, 1F, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F*, 2G, 2TN*, 5B, 5D1, 7A, 7TN; Zalkod 1A, 8A, 9A

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírási javaslat	Magyarázat
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	Erdőfelújításra vonatkozóan is.
E06	Idegenhonos fafajok további telepítésének mellőzése.	Erdőfelújításra vonatkozóan is.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	Erdőfelújításra vonatkozóan is.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közlekedési nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	

E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.	
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőrsegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévőek fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).	
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvőholtfa jelenlétének biztosítása.	Nem védett, NATURA 2000 erdőterületen egészségügyi termelésnél legalább 5 m ³ /ha álló holtfa, törzskiválasztó- és növedékfokozó gyérítés, tarvágás, felújító vágás bontó- és végvágása, készletgondozó használat, szálaló vágás, szálalás és egyéb termelés esetén legalább 5-20 m ³ /ha álló őshonos holtfa visszahagyása kötelező
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy időse vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	
E21	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén többségében legalább 20 cm átmérőre elérő álló és/vagy fekvőholtfa folyamatos fenntartása.	
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérőfeletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.	
E23	A kijelölt egyéb részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) részleges vagy teljes háborítatlanságának biztosítása.	
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).	
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E27	A természetes erdőársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	

E28	Természetes-, természetsterít- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása.	
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.	
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fajok teljes mértékű eltávolítása.	
E32	Örökerd üzemmódra való áttérés.	
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolások közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.	
E39	A mikroélethelyek fenntartása.	
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.	
E50	Felújítás tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal.	
E51	Őshonos fajú faállomány tájhonos fajokkal történő felújítása.	
E54	Idegenhonos fajú faállomány szerkezetátalakítása.	
E56	Természetközeli állapotú fátlan élőhelyekkel határos erdőterületek felújítása tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal.	
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos faj alkalmazása.	
E62	Az idegenhonos és tájidegen fajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megővése.	
E64	Az idegenhonos és tájidegen fajú erdő véghasználata során a tájhonos fajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).	
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos faj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.	
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágyszárú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.	
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő elírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.	Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus.

E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.	Lehetőség szerint. A visszaszorítás megkezdését elřzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi kezelőknek.
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	Lehetőség szerint. A visszaszorítás megkezdését elřzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi kezelőknek.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kémiai technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.	
E82	Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők.	
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása.	
E89	Az idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása révén felnyíló erdő, vagy tisztás kialakítása.	
E91	A terület további hasznosítása nem erdőgazdálkodási tevékenység keretében támogatható.	
E93	Tuskóprizmák, tuskópászták felszámolása.	
E96	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészékének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység időbeli korlátozása.	A térbeli és időbeli korlátozást is a fokozottan védett madárfaj igényei alapján és összhangban a madárvédelmi területre (SPA) megfogalmazott irányelvekkel kell megállapítani. Iránymutató szakirodalom: Pongrácz és Horváth 2010.
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó elřrás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a mőködési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.	

d) Kezelési javaslatok indoklása: ezen erdő kezelését úgy kell végrehajtani, hogy puhafás, vagy keményfás ligeterdőkké alakulhassanak. A legfontosabb kezelési feladat az

idegenhonos fajok arányának csökkentése, illetve e fajok terjedésének megakadályozása, a nemesnyarasok hazai fajokból álló, elegyes erdőkre történő cseréje.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: az inváziós fafajok terjedésének megakadályozása, továbbá az idegenhonos állományok őshonos, a potenciális vegetációnak megfelelő erdőkre történő fokozatos cseréje.

3.2.1.6. Egyéb élőhelyek

Javasolt elírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-10**

b) Kezelési egység meghatározása: víztestek

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak mindazon élőhelyek, melyek az év jelentés részében vízzel borított medrek, a Bodrogtól mesterségesen levágott, vagy természetesen lefűződött morotvák, erek, valamint maga Bodrog-folyó.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 3150, 3160, 3130, 3270

Érintett ÁNÉR élőhelyek: Ac, A24, B1a, B2, B3

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): széles tavicsíkbogár (*Graphoderus bilineatus*), erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*), apró fillércsiga (*Anisus vorticulus*), tompa folyamkagyló (*Unio crassus*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai gőte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), eurázsiai hód (*Castor fiber*), lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), vágó csík (*Cobitis taenia*), törpecsík (*Sabanejewia aurata*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), réticsík (*Misgurnus fossilis*), halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), balin (*Aspius aspius*).

Érintett földrészlet(ek):

02*, 011*, 012*, 014*, 020*, 021*, 030, 032*, 035*, 044*, 047*, 049*, 052*, 056*, 060*, 065*, 069*, 072, 073*, 074*, 076*, 077*, 082*, 086, 089*, 017/2b*, 027d*, 027f, 029a*, 029b*, 029c*, 029d*, 029g, 031/1a*, 031/1b, 031/1c, 031/2*, 033/1, 033/2*, 034a*, 034b, 036/2, 037/1*, 037/2*, 037/3*, 037/4*, 037/5, 038/1*, 038/10, 038/2*, 038/3*, 039/10*, 039/11*, 039/12*, 039/13*, 039/14*, 039/15*, 039/16*, 039/17*, 039/18*, 039/19*, 039/1b, 039/20*, 039/21*, 039/22*, 039/6*, 039/7*, 039/8*, 039/9*, 041b*, 041j, 046b*, 048/10b*, 048/11b*, 048/12b*, 048/13b*, 048/14b*, 048/15b*, 048/16b*, 048/17b*, 048/18b*, 048/19b*, 048/1a*, 048/20b, 048/21*, 048/22*, 048/23*, 048/24*, 048/25*, 048/26*, 048/40*, 048/41*, 048/42*, 048/43*, 048/44*, 048/45*, 048/46*, 048/47*, 048/48*, 048/61c*, 048/7b*, 048/8b*, 048/9b*, 050/10a*, 050/10b*, 050/11a*, 050/11b*, 050/12a*, 050/12b*, 050/13a*, 050/13b*, 050/14a*, 050/14b*, 050/15a*, 050/16a*, 050/17a*, 050/1b*, 050/38*, 050/3b*, 050/4b*, 050/5b*, 050/6b*, 050/7b*, 050/8b*, 050/9a*, 050/9b*, 051b*, 054a*, 054b, 055a*, 055b, 055g, 057f, 058a*, 058b*, 063a*, 063b, 063c*, 063f, 064/1a*, 064/1b, 064/1c*, 064/2b*, 067c, 070b*, 071a*, 071b, 071d*, 075/1, 075/2*, 078a*, 084/15*, 084/16*, 084/17*, 084/18*, 084/19*, 084/20*, 084/21*, 084/22*, 084/23*, 084/24*, 084/25*, 084/26*, 084/27*, 084/28*, 084/29*, 084/3*, 084/30*, 084/31*, 084/32*, 084/33*, 084/34*, 084/35*, 084/36*, 084/37*, 084/38*, 084/39*, 084/4*, 084/40*, 084/41*, 084/56*, 084/57*, 093g*

Bodrogkisfalud

094*, 095*, 097, 0102*, 0112*, 0117*, 0119*, 0122, 0101/10b*, 0101/11a*, 0101/11b*, 0101/12b*, 0101/13b*, 0101/14a*, 0101/15a*, 0101/16a*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19a*, 0101/20a*, 0101/21a*, 0101/22a*, 0101/23a*, 0101/24a*, 0101/25a*, 0101/26a*, 0101/27a*,

0101/28a*, 0101/29a*, 0101/2a*,0101/2d*, 0101/30a*, 0101/31a*, 0101/32a*, 0101/33a*, 0101/34a*, 0101/35a*, 0101/36a*,0101/37a*, 0101/39b*, 0101/40a, 0101/40b,0101/41a*, 0101/41b, 0101/43a*, 0101/44a*, 0101/44b*, 0101/45a*,0101/45b*, 0101/46*, 0101/47a*, 0101/47b*, 0101/48*, 0101/49a*, 0101/49b*,0101/50a*, 0101/50b*, 0101/51a*, 0101/51b*, 0101/52b*, 0101/53b*, 0101/54b*, 0101/57a*, 0101/57c*, 0101/57d*, 0104/1*, 0104/2*, 0111/10a*, 0111/10b*, 0111/10c*, 0111/10d*, 0111/6f*, 0113/11c*, 0113/11d, 0113/2a*, 0113/2b, 0113/2c*, 0115/1a*, 0115/1d*, 0118b*, 083/2*, 089/105*, 090/3, 090/4, 090/6, 091/2a*, 091/2c*, 091/2d*, 092/11b*, 092/12b*, 092/13b*, 092/14a*, 092/15a, 092/1a*, 092/1b*, 092/1c*, 092/1d , 092/2, 092/3, 092/4, 092/5*, 092/6*, 093/2*, 093/3*, 093/4, 093/6*, 096/1a*, 096/1b*, 096/1c*, 096/2b , 096/3b*,096d, 098/10*, 098/11*, 098/12*, 098/13a*, 098/13b*, 098/14a*, 098/14b, 098/15a*, 098/15b*, 098/16a*, 098/16b*, 098/17a*, 098/17b*, 098/18b, 098/19b, 098/2*, 098/20b, 098/21b*, 098/22b*, 098/23b*, 098/24b*, 098/24c*, 098/25*, 098/27a*, 098/27b, 098/27c*,098/3*, 098/5*, 098/6*, 098/7*, 098/8*, 098/9*, 099/1b*, 099/1d,099/1f*, 099/1h, 099/29b, 099/30b*, 099/30c*, 099/31b*, 099/31c*, 099/32b*, 099/32c*, 099/33a*, 099/33b*, 099/33c*, 099/34a*, 099/34b, 099/34c*, 099/35a*, 099/35b, 099/35c*, 099/36a*, 099/36b, 099/36c*, 099/37a*, 099/37b, 099/37c*, 099/38a*, 099/38b, 099/38c*, 099/39*, 099/40*, 099/41b, 099/41c*, 099/42b, 099/42c*, 099/43b, 099/43c*, 099/44b, 099/44c*, 099/45b, 099/45c*, 099/46*, 099/47b*, 099/48b, 099/49*, 099/50*, 099/51b, 099/52b, 099/53*, 099/54b, 099/55*, 099/56b, 099/57b, 099/58b, 099/59*, 099/60b, 099/61b, 099/62b, 099/63a*, 099/63b, 099/64*, 099/65b*, 099/66b*, 099/67b*, 099/67d, 099/68b*, 099/68d*, 099/69b*, 099/69d*, 099/70b*, 099/70d, 099/71b*, 099/71d, 099/73b, 099/73f*, 99/72c*

Bodrogolaszi

04, 06*, 07, 099*, 08/3a*, 096c*, 096d*, 096f*, 096g*, 098/4*, 098/6*

Olaszliszka

03, 013*, 015, 017*, 020, 022*, 035*, 036*, 041, 042*, 045*, 08/1*, 010/10*, 010/11*, 010/2*, 010/6*, 010/8, 011/1*, 011/2, 011/3*,012/11h, 012/11j, 012/11k*, 012/1f*, 012/1k*, 014/1*, 014/2*, 016/1b*, 019b, 019c, 019g, 019h, 019j*, 019l*, 021/1b*, 021/1c, 021/2*, 021/3*, 024a*, 024c, 024g*, 024j, 025/5a*, 025/5b, 025/7b, 025/9*, 030t*, 039/1*, 044a*, 044b*, 044c*, 044d*, 044f*, 044g*, 044l*, 044r*, 046a*, 046h*, 046p*, 046r*, 048/7*, 04a*, 04b*, 04c*, 04d*, 055/1*, 055/2, 08/3a, 08/3b*

Sárazsadány

02, 040*, 043*, 039k*, 042/1a, 042/1b*, 044/11*,048/10*, 050/4*

Sárospatak

0672*, 0680*, 0682, 0694, 0670c*, 0671a*, 0671b*, 0673/12*,0673/2a*, 0673/2b*, 0677/4*, 0678b*, 0683/1*

Szegi

035*, 038*, 039*, 049*, 051*, 040/5a*, 040/5b*, 040/5c*, 041/1b*, 041/1d, 042/103a*, 042/103b*, 042/104a*, 042/104f*, 042/21*, 042/25b*, 042/26b*, 042/26c*, 042/27b*, 042/28b*, 042/28c*, 042/29b*, 042/29c*, 042/30b*, 042/31b*, 042/32a*, 042/33a*, 042/33b*, 042/34a*, 042/34b*, 042/35*, 042/36*, 042/37*, 042/38*, 042/39*, 042/40*, 042/41*, 042/42*, 042/43*, 042/44*, 042/45*, 042/46*, 042/47*, 042/48*,042/49*, 042/50*, 042/51*, 042/52*, 042/53*, 042/54b, 042/55b, 042/56b, 042/57b, 042/58b, 042/59*, 042/60b, 042/61*, 042/62a*, 042/62b, 042/63*, 042/64*, 042/81*, 042/83*, 042/84*, 042/85*, 042/86*, 042/87*, 042/88*, 042/89*, 042/90*, 042/91*, 042/92*, 042/93*, 042/94*, 042/95*, 042/96*, 046/2, 047a*, 047d*, 047g*, 047h*, 047j*, 050/3a*, 050/3c*

Szegilong

010, 025, 022/1

Tokaj

020*, 021*, 022*, 030*, 017/1*, 018/1a*

Viss

075/1*, 076/1*

Vámosújfalú

027*, 031, 034*, 035*, 038, 039, 041*, 043*, 044*, 052, 024/1a*, 024/1b*, 024/1c, 024/4a*, 025a, 025b*, 028a, 028b*, 030d*, 030f*, 030g*, 030h*, 032/1, 032/3, 033/1a*, 036/1a*, 036/1b*, 037b*, 040a*, 040b, 042a*, 042b*, 042c*, 042f*, 045/3*, 045/4*, 045/7b*, 045/8*

Zalkod

03, 072*, 073*, 077, 080*, 081*, 074/4*, 075/1a*, 075/2*, 075/3*, 075/4*, 078/2*, 078/3a*, 078/3b*

Érintett erdőrészlet(ek): Bodrogkeresztúr 17VI*, 20B*, 20VI*, 21A*; Olaszliszka 23TN, 4B, 6D, 7VI, 9C*; Sárospatak 87EY, 92A*, 92VI1*, 92VI2*; Tokaj 50C*; Vámosújfalú 7B*; Viss 2TN*

Kód	Agrárterületekre vonatkozó elıírási javaslat	Magyarázat
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető	Az idegenhonos fajok telepítése a Tvt. 14. § által nem érintett mesterséges, nem természetközeli állapotú vızterek esetében is tilos (pl. a csatornába amur telepítése) azért, mert onnan a telepített egyedek más, természetes vagy természetközeli állapotú vizekbe átjuthatnak.

d) Kezelési javaslatok indoklása: legfontosabb kezelési cél az ökológiai vízigény folyamatos biztosítása, valamint az idegenhonos halfajok telepítésének elkerülése, még a természetes vizekkel érintkező mesterséges víztestekbe is, hiszen onnan átjuthatnak a természetes vizekbe, elfoglalva a jelölő halfajok életterét. Ilyen fajok pl: amur géb, fekete törpeharcsa, ezüst kárász stb.

A kolokán (*Stratiotes aloides*) árnyékolásával és jelentős biológiai produkciójával degradál számos jelölő élőhelyet, valamint az élőhelyeknek otthont adó tavak feltöltődési folyamatait gyorsítja. A faj szintén negatívan hat az előbbiekre miatt a jelölő halfajokra, ezért bizonyos mértékben javasolt a kolokán-mező megsejtesítése, illetve a víztesteket körülölelő fásszáru vegetáció felnyitása, kivágása, lelegeltetése stb.

d) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: az ökológiai vízigény folyamatos biztosítása.

Javasolt elıírások

a) Kezelési egység kódja: **KE-11**

b) Kezelési egység meghatározása: roncsterületek, lakott területek

A tervezési területen a természetközeli élőhelyeken kívül kisebb foltokban találhatóak településekhez köthetően megjelenő utak, illetve feltöltött roncssterületek, komposztálóterületek. E foltok gyomos, fajszegény élőhelyek.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett ÁNÉR élőhelyek: U4, U11

Érintett közösségi jelentőségű faj(ok): -

Érintett földrészlet(ek): Bodrogkisfalud 083/2*; Bodrogolaszi 06*; Sárospatak 0678a; Viss 087, 074/3*, 076/5*, 077/15a, 077/15b

Érintett erdőrészlet(ek): Bodrogolaszi 58A*

Kód	Agrárterületekre vonatkozó elıírási javaslat	Magyarázat
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása	
GY81	A gyepet évente legalább kétszer szükséges kaszálni.	
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése	

d) Kezelési javaslatok indoklása: általános kezelési cél a szennyező források megszüntetése (különös tekintettel a Bodrogkisfalud határában található hajóállomás és Yaht Club területén). A gyomokkal, inváziós fajokkal fertőzött területeken kezelési cél a gyomok és inváziós fajok visszaszorítása, hiszen azok innen a természetes élőhelyeket is megfertőzhetik.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: ezekre a területekre nincs a kezelési javaslatokon kívül egyéb javaslatunk.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés mind a gyepes, mind az erdős élőhelyeken indokolt. Az egyes kezelési egységeknél külön kifejtettük a fejlesztési lehetőségeket. Ezeken túlmenően fontos lenne megoldást találni a tavak, holt medrek, erek gyors feliszapolódására, feltöltődésére, valamint a víztesteket körülvevő fásszáruak - köztük jelentős területen a gyalogakác - kivágására. Fontos feladat a területen egyre nagyobb arányú beerdősülési folyamatok megfékezése, az idegen honos fásszáruak uralta élőhelyek megszüntetése, helyükön kaszálórétek, mocsárrétek kialakítása. E folyamat megállításában, visszaszorításában legeredményesebb módszernek a legeltetéssel és kaszálással történő hasznosítást tartjuk.

Erdők esetében az amerikai kőris terjedésének megállítása, a fertőzöttség csökkentése és ezáltal a meglévő ligeterdők természetességének a javítása, valamint az ültetvények területének csökkentése, idegenhonos nyárfaklónok telepítések mellőzése, kor és fafajhomogén állományok létrehozásának elkerülése, az ilyen állományok folyamatos átalakítása természetközeli erdőkké.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A jelölőfajok közül a nagy tőzlepke (*Lycaena dispar*) számára fontos, hogy lárvakorban, illetve a petézési időszakban legyen megfelelő mennyiségű, leveles állapotú *Rumex* faj a gyepekben. Az intenzív kaszálás veszélyeztetheti a hernyókat, illetve a petéket, mivel visszaszorul a tápnövény. Védelme érdekében kaszátlan bűvósávok meghagyása javasolt.

Az idős, odvas fák kivágásával csökken a denevérek szállás- és szaporodóhelyeinek száma. Nagyobb fakivágásokkal járó beavatkozások esetén javasolt mesterséges szálláshelyek, denevér odúk, denevér tornyok kihelyezése.

A vidra (*Lutra lutra*) és a hód (*Castor fiber*) egyedeit veszélyezteti a Bodrogon zajló vízi közlekedés, valamint a Natura 2000 terület körüli utak forgalma. Figyelemfelkeltő táblák, sebességkorlátozásra felszólító táblák kihelyezése mérsékelheti a pusztulásokat a folyón és az utakon.

Számos halfaj a tervezési területen behurcolt idegenhonos halfajokkal verseng élőhelyén. Az őzönfajok táplálékkonkurenciájukkal, parazitáikkal, ikrafalásukkal, genetikai degradációval stb. veszélyeztetik a jelölő fajokat. A jelölő halfajokat veszélyeztető idegenhonos fajok állományait (pl.: amurgéb, fekete törpeharcsa, ezüstkárász) szelektív halászattal vissza kell szorítani.

Részben bizonyos idegenhonos fajok jelenléte miatt, valamint az ismétlődő nyári áradások hiánya miatt jelentős egyedszámban borítja a Bodrogszavot a kolokán (*Stratiotes aloides*). E faj árnyékolásával és jelentős biológiai produkciójával degradál számos jelölő élőhelyet, valamint az élőhelyeknek otthont adó tavak feltöltődési folyamatait gyorsítja. A faj szintén negatívan hat az előbbiekre miatt a jelölő halfajokra, ezért bizonyos mértékben javasolt a kolokán-mezők megszüntetése, illetve a víztesteket körülölelő fásszárú vegetáció felnyitása, kivágása, lelegeltetése stb. Ez utóbbi beavatkozással elősegíthető a tavak természetes leürülése, kimosódása.

Számos közösségi jelentőségű élőhelyre és fajra negatív hatással van az árvizek hiánya. A tervkészítés évében például jelentős kiterjedésű víztestek száradtak ki, iszapolódtak fel. Ezek a folyamatok az élőhelyek területi kiterjedésének csökkenését, egyedek pusztulását, fajok elvándorlását eredményezik. Árvíz hiányában több faj szaporodása lehetetlenné válik. Ezen károk mérséklésére, a kiszáradás veszélyeztetette fajok védelme érdekében javasolt a tavaszi, kora nyári áradásokból, kisebb árhullámokból származó vizek mesterséges visszatartása. Azonban amennyiben a területen található víztestek hőmérséklete eléri a 20 °C körüli értéket, javasolt a vízvisszatartó műtárgyak megnyitásával lehetőséget adni a megmaradt vizek Bodroggal történő kommunikálására. Illetve kívánatosnak tartjuk, hogy olyan vízgazdálkodási rend alakuljon ki, mely a Borog felső szakaszaiba csatlakozó műtárgyakon keresztül még nyári időszakban is biztosítja a legalább kismértékű folyamatos vízpótlás. Ez által folyamatos áramlás alakulna ki a tervezési területen, mely jelentősen lecsökkentené a kedvezőtlen vízkémiai és mikrobiológiai állapotok kialakulásának valószínűségét.

A közösségi jelentőségű halfajok védelme érdekében a Bodrog folyót terhelő szennyező források megszüntetése javasolt.

Ezeket túlmenően általánosságban megfogalmazható fajvédelmi javaslatok:

- a) Az erdőkhöz kötődő állatfajok esetében a legfontosabb fajvédelmi javaslatok:
 - a holt fa mennyiségének növelése,

- idős állományrészek fenntartása,
 - odvas, böhöncös faegyedek teljes kímélete
 - folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodás
 - a természetes, cserjés erdőszegélyek fenntartása.
- b) Gyeppekhez kötődő fajok esetében a legfontosabb fajvédelmi javaslatok:
- fajgazdag lágyszárú közösségek fenntartása
 - a gyalogakác terjedésének megakadályozása, a jelenleg fertőzött területeken a gyalogakác visszaszorítása

3.2.4. Kutatás, monitorozás

3.2.4.1. Folyamatban lévő monitorozás

Natura 2000 élőhelyfelmérési protokoll szerint 4 közösségi jelentőségű élőhely (91E0, 91F0, 3270, 3160) felmérése zajlik rendszeresen.

Ezen túlmenően a tervezési területen a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer keretein belül egy 5x5 km-es élőhelytérképezési mintanégyzet található. Ugyanakkor az NBmR protokoll alapján növény- vagy állatfaj rendszers felmérése nem zajlik.

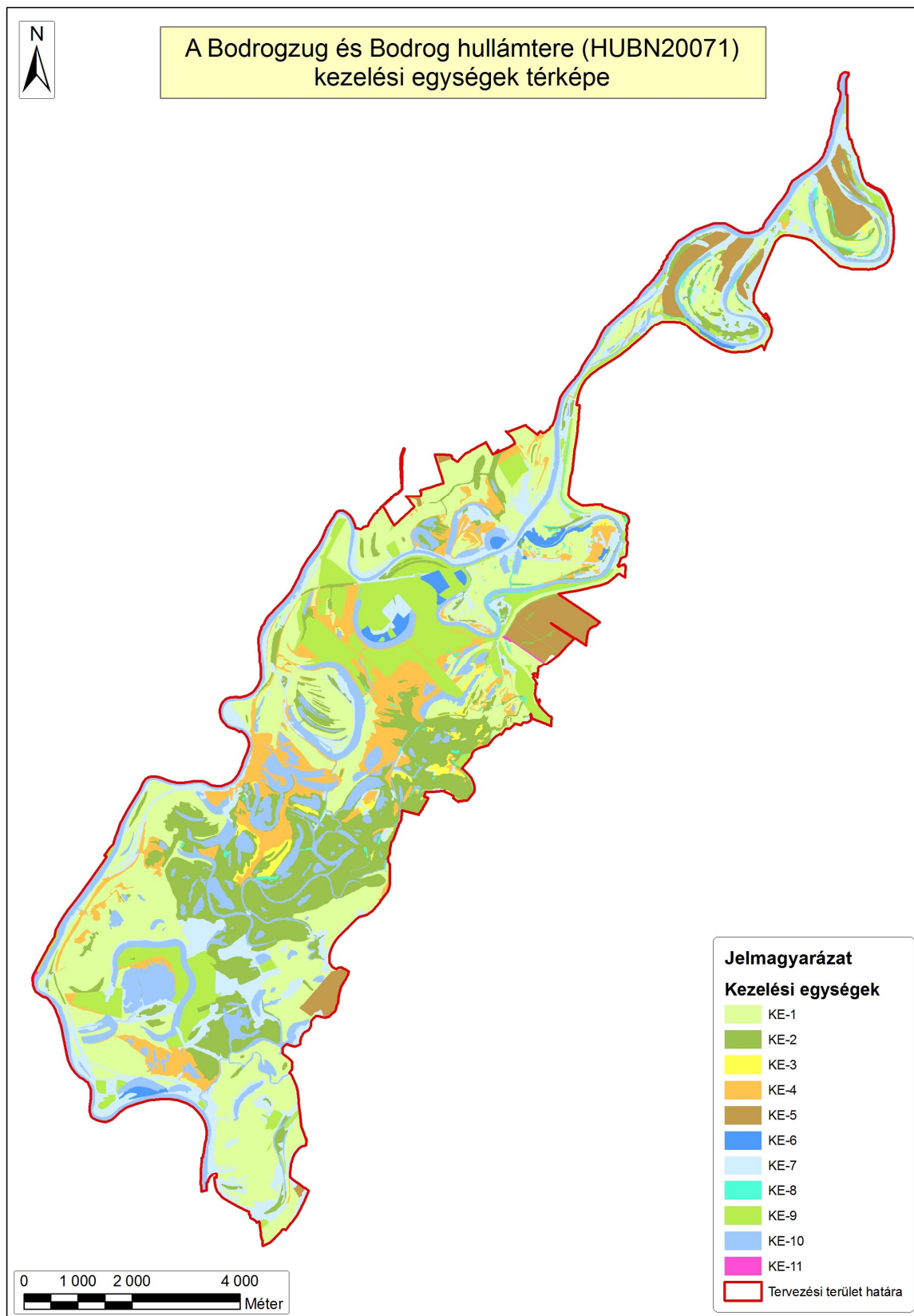
3.2.4.2. Javasolt monitorozás

Monitorozási javaslataink meghatározásánál nem gyakorlati lépések, hanem tágabb értelmű, iránymutató elvek megfogalmazására törekedtünk, amelyek a jövőbeni kutatási célokat és monitorozási irányokat határozza meg. A konkrét mintavételi helyek és mintavételi gyakoriságok meghatározása jelenleg nem megadható.

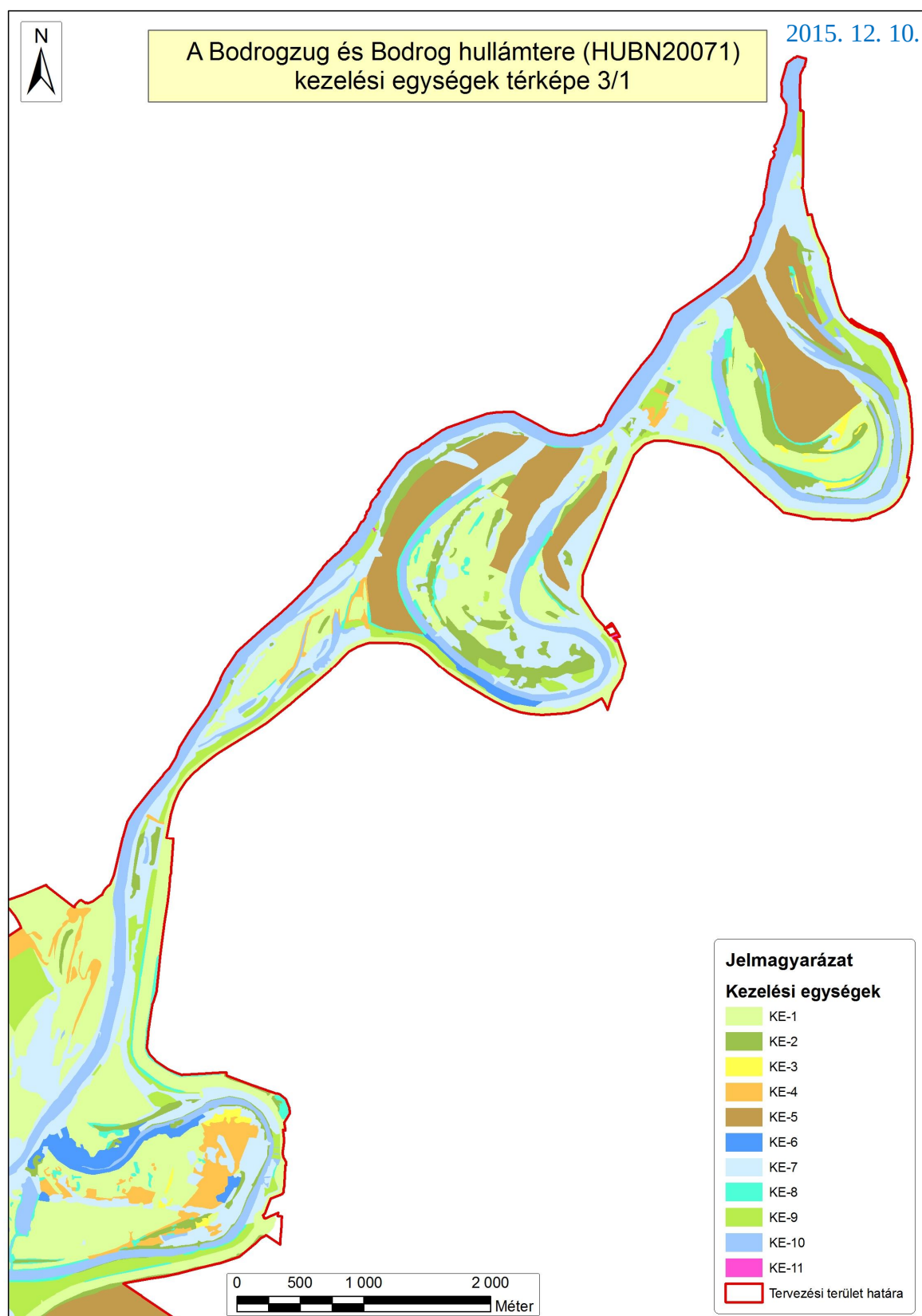
1. Kaszált, legeltetett gyeppek esetében a kezelés hatásának monitorozása szükség.
2. A gyalogakáccal fertőzött területeken a gyalogakác visszaszorítására irányuló kezelések eredményességének dokumentálása érdekében a gyalogakác terjedésének nyomon követése fontos.
3. A víztestek feliszapolódásának ütemének és ezzel párhuzamosan az életközösségek változásának nyomon követése, mely több jelölőfaj esetében kiritikus tényező lehet.
4. A tervezési területen a víztestekben javasolt a vízkémiai paraméterek rendszeres ellenőrzése.
5. A tervezési területen a víztestekben javasolt a mikrobiális közösség rendszeres ellenőrzése, hiszen a Bodrogszeg Ártéri területeinek elhatárolt állóvizeiben kialakulhatnak kedvezőtlen mikrobiológiai folyamatok, melyek könnyen vezethetnek tömeges halpusztuláshoz.
6. A Bodrog-folyó mélységi zónáiban élő jelölő- és fokozottan védett fajok (*Sabanejewia aurata*, *Zingis zingell*, *Gymnocephalus schraetzer* és *G. baloni*) monitorozása indokolt, a hasonló életmódú gébfajok gyors ütemben terjedésének hatását tisztázandó.
7. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű fajok közül az újonnan előkerült nagy hárscincér (*Cerambyx cerdo*) állományváltozásának nyomonkövetése indokolt.

3.2.5. Mellékletek

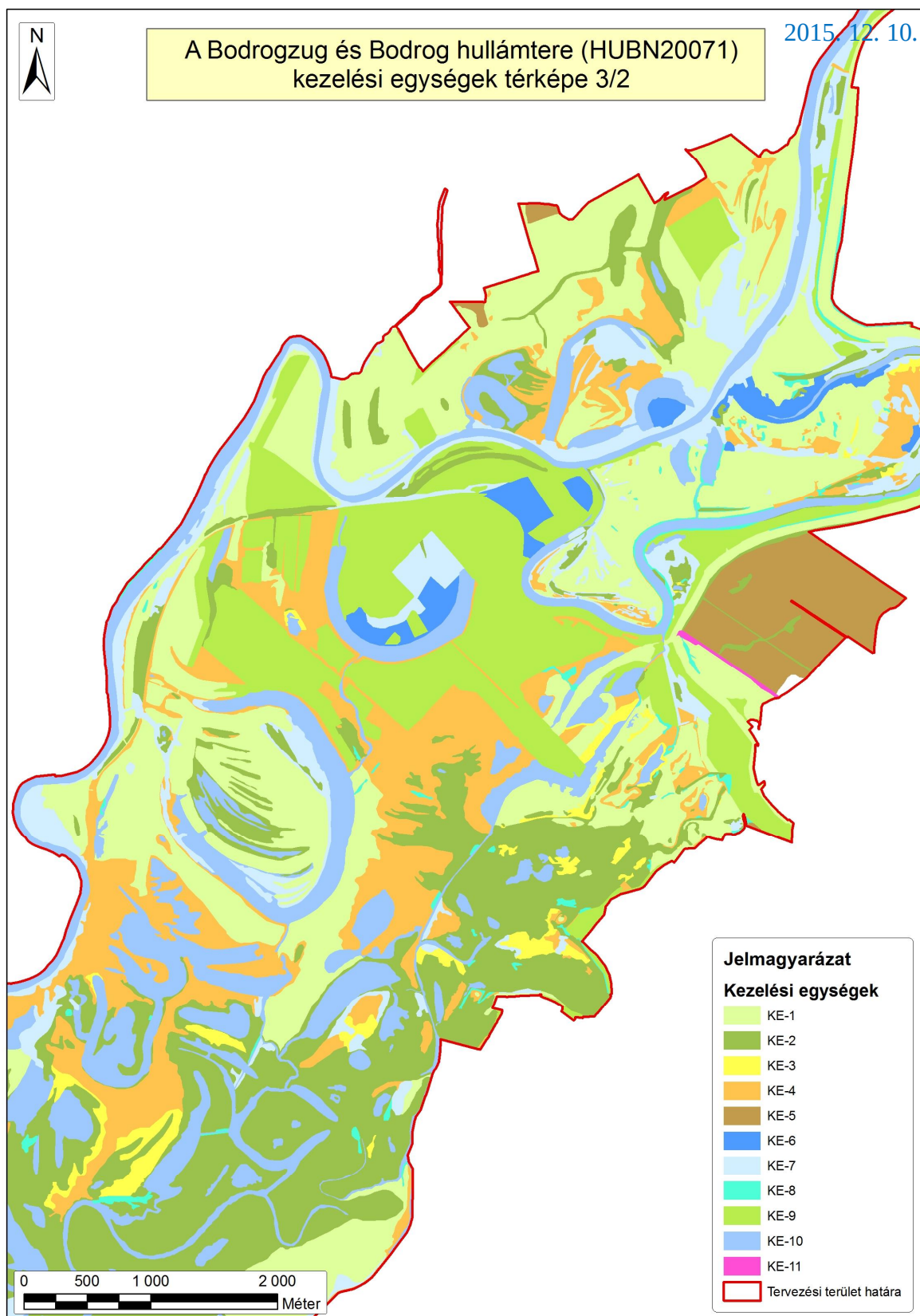
A kezelési egységek lehatárolását mutató térképek

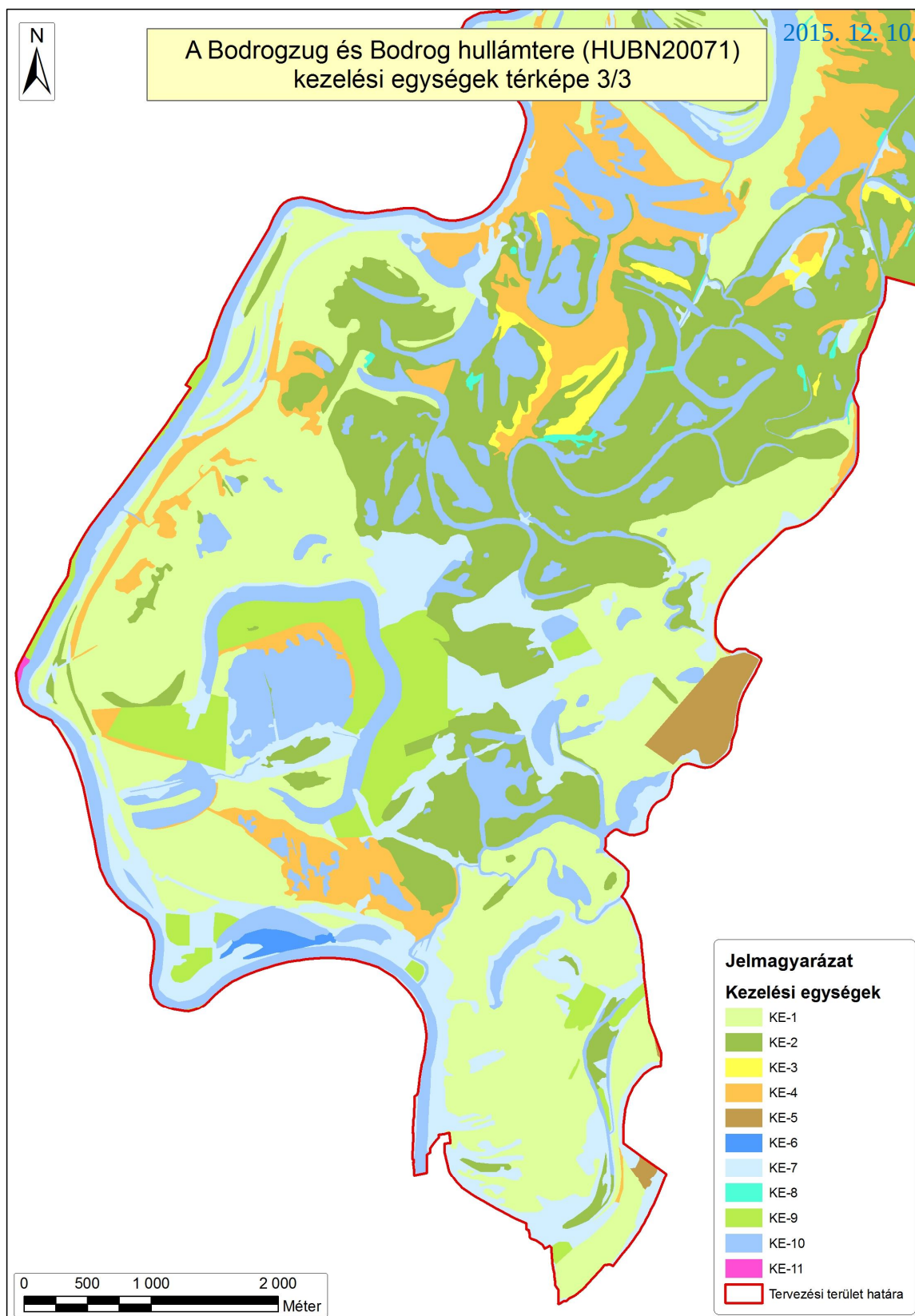
1. ábra: A tervezési terület kezelési egységeinek (áttekintő) térképe (2015)

2. ábra: A tervezési terület kezelési egységeinek részletes térképe 3/1 (2015)

3. ábra: A tervezési terület kezelési egységeinek részletező térképe 3/2 (2015)

4. ábra: A tervezési terület kezelési egységeinek részletezett térképe 3/3 (2015)

A kezelési egységek összefoglaló táblázata

Az érintett helyrajzi számok és erdőrészletek részletesen a kezelési egységek leírásánál a 3.2.1. fejezetben találhatók.

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)
KE-1	kaszálótétek, mocsárrétek	2179,97
KE-2	mocsári magaskórósok, magassásosok, zsombékosok, harmatkásások	1207,31
KE-3	rekettyefüzes cserjések	67,43
KE-4	gyalogakácosok	607,86
KE-5	szántók és gyümölcsösök	326,76
KE-6	keményfás ligeterdő jellegű tölgyesek	74,60
KE-7	puhafás ligeterdő	933,87
KE-8	fasorok, facsoportok	55,77
KE-9	tájiidegen és jellegtelen erdő	933,23
KE-10	víztestek	1177,40
KE-11	roncsterületek, lakott területek	4,22

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

A jelenlegi uniós költségvetési ciklusban (2014-2020) a Közös Agrárpolitika (KAP) támogatásai közül az alábbiak relevánsak a területen. Az **I. pillérben (Közvetlen támogatások)** elsősorban

- az **Alaptámogatás**, amelynek célja a mezőgazdasági termelői területalapon megvalósuló jövedelemstabilizációja. A támogatás révén a termelési, éghajlati illetve piaci folyamatokból fakadó negatív hatások következtében megjelenő jövedelemcsökkenés hatása mérsékelhető. A támogatás igénybevételének részletes feltételeit az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló **5/2015. (II. 19.) FM rendelet** tartalmazza.
- és az éghajlat és környezet szempontjából elřnyős mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (**zöldítés**), amelynek célja hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők nagyobb mértékben járuljanak hozzá a környezeti és természeti erőforrások

megérzéséhez. A támogatás igénybevételének részletes feltételeit az éghajlat és környezet szempontjából elnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló **10/2015. (III. 13.) FM rendelet** tartalmazza.

A **II. pillérben (Vidékfejlesztési támogatások)** a területen elsősorban az alábbiaknak lehet relevanciájuk:

Mezőgazdasági vonatkozásban

- 1) VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 2) VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 3) VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 4) VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 5) VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások
- 6) VP4-4.4.2.2-16 Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése

Erdészeti vonatkozásban:

A kötelezően betartandó erdőgazdálkodási, illetve erdőkezelési irányelvek jogszabályi támogatottság alapján való érvényesítésére elvileg négy lehetséges út nyílik:

- Gazdálkodási/kezelési irányelvek érvényesítése egyedi erdészeti hatósági ügyek során.
- Gazdálkodási/kezelési irányelvek érvényesítése az éves erdőgazdálkodási tevékenység (érvényes erdőterv alapján való) bejelentéséhez fűzött kiegészítések útján.
- Gazdálkodási/kezelési irányelvek érvényesítése erdőterv-módosítás kezdeményezése útján (csak azonnali intézkedést igényel, kiemelt Natura 2000 feladatok esetén).
- Gazdálkodási/kezelési irányelvek érvényesítése a soron következő körzeti erdőtervezések során (az irányelvek beépítése az erdőterv-rendelet szövegébe).

Az erdő élőhelyekkel kapcsolatban javasolt (önkéntesen vállalható) kezelési-fenntartási és fejlesztési feladatok megvalósítása a mindenkori pályázati lehetőségek, illetve az gazdálkodók ambíciói és vállalásai függvényében lehetséges. A vállalások egy része nem igényel külön erdészeti hatósági eljárást (pl. kíméletes közelítés megvalósítása), más részük (pl. szálaló erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üzemmód-váltás) viszont engedélyköteles. Az erdészeti ágazaton belül igénybe vehető kezelési-fenntartási és fejlesztési jellegű támogatások erősen szektorfüggők: a nem állami szféra (magán-erdőgazdálkodók, önkormányzatok) több támogatási lehetőséghez jut, míg állami szereplők és erdők (az 50 %-nál nagyobb hányadban állami tulajdonban lévő erdők) esetében az elérhető támogatási jogcímek és források erősen korlátozottak.

A Vidékfejlesztési Program Áberuházások és ÁKörnyezetgazdálkodás bontásban összesen 11 olyan támogatási jogcímet (Ámtevetet) körvonalaz, amely az új erdők létrehozásával, illetve az erdőkben folytatott fenntartható erdőgazdálkodással kapcsolatos:

Erdészeti támogatások

- 1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 2) VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- 3) VP5- 8.1.1-16 Erdősítés támogatása
- 4) VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések

- 5) VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- 6) VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése
- 7) VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- 8) VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- 9) VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- 10) VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- 11) VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése
- 12) VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

A tematikus elírás csoportokról a falugazdászoktól, a NAK (Nemzeti Agrár Kamara) és a Széchenyi 2020 Program honlapjáról lehet további információkat szerezni.

Továbbá a jelenleg működő agrártámogatási rendszerrel részletes összefoglaló az Átmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez című dokumentum mellékletében található (amely elérhető a www.termeszetvedelem.hu honlapon).

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A felsoroltakhoz képest új támogatási jogcímre (részletes elvizsgálatok híján) nem tudunk javaslatot tenni, a vizsgálati terület erdein belül mutatkozó magas állami tulajdoni hányad miatt azonban valamilyen módon szükségesnek tartanánk a fenti szempontok/jogcímek állami szektorra való kiterjesztését is. Az állami erdőgazdálkodás rendszerén belül elkészítendő belső szabályozások és utasítások (hozzájuk rendeltlen pedig belső pénzeszköz-elkülönítések), illetve a plusz források bevonását jelentő, az ismertetett (vagy azokhoz hasonló) jogcímek szerinti, természetvédelmi célokat is szolgáló tevékenységek megvalósítását segítő pályázatok. A nem állami tulajdonú területek esetében elemzésnek szükséges továbbá alávetni a jelenlegi támogatás-igénylések és támogatottság mértékét, a futó programok megfelelőségét, hogy a működő támogatási programok hatékonyságáról reális helyzetképet kapjunk.

Gyepterületek esetében a gyepgazdálkodás élhelyfejlesztési elírásokkal és a természetvédelmi gyeptelepítés célprogramba javasoljuk az inváziós növény irtását és a cserjésedés visszaszorítását is beépíteni.

Javasoljuk az osztatlan közös tulajdonú földek megosztásának rendezését, mivel a földhasználóként való bejelentkezés is mint támogatások igénylésének alapja is adminisztratíván nehezített amióta az összes tulajdonos hozzájárulása szükséges, így sok terület kezeletlenül marad.

Javasoljuk orvosolni a Natura 2000 támogatások helyrajzi számhoz és nem MEPAR-blokkhoz való kötését. Jelenleg a MEPAR-blokk egy hrsz-nél nagyobb mesterségesen megállapított egység, melyen belül, ha egy vagy néhány hrsz Natura 2000 területen fekszik, akkor az egész blokkra felvehető a Natura 2000 támogatás (akkor is, ha nem minden hrsz kihirdetett Natura 2000 terület!). A jogszabályok elírásai viszont csak a Natura 2000 területekre érvényesek, így az ellenőrzés is csak arra terjedhet ki.

Javasoljuk a Natura 2000 jogszabályokban a gyep fogalmának konkretizálását és következetes alkalmazását. A kijelölés szempontjai csak úgy érvényesíthetők maradéktalanul, ha természetben gyep területeket nem szántanak be engedély nélkül és az át nem minősített szántó művelési ágú, de természetben gyep területek beszántását Natura 2000 területen a földhivatal (természetvédelmileg indokolt esetben!) nem szankcionálja. Ezen probléma jogszabályi rendezése mindenképp megoldásra vár.

3.3.2. Pályázati források

Az élőhelyek természeti állapotának javítására plusz forrás bevonását jelenthetik a különböző élőhely-rekonstrukciós célzatú pályázatok (pl. KEHOP). A természetmegőrzési terület léptékében megfogalmazható lehetséges célprogramok a tulajdonviszonyok és támogatási kondíciók miatt elsősorban az állami erdőgazdálkodók részére jelenthetnek motivációt, azonban a site területén található 31%-nyi erdőterület kapcsán a magánszektor érintettsége, illetve érdeklődése is számottevő lehet.

A tervezési területen a közelmúltban fejeztek be vizes élőhelyek vízpótlását célzó beruházások. A projekt középpontjában a Bodrogzug vízellátásának javítása, valamint szabályozhatóvá tétele, ezáltal természeti állapotának hatékony megőrzése és helyreállítása állt. A projekt 829,26 MFT európai uniós támogatás segítségével, a Széchenyi 2020 program (azonosító szám: KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0017) keretében valósult meg. Összhangban a hazai természetvédelem stratégiai célkitűzéseivel, az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság által megvalósítandó fejlesztés fontos célkitűzéseken tartotta számon a természetvédelmi kezelést igénylő NATURA 2000, védett, valamint fokozottan védett természeti területek ökológiai potenciáljának megőrzését. A projekt komplex célkitűzése az országos jelentőségű védett és Ramsari egyezményes bodrogzugi terület, mint értékes vizes élőhely megőrzése, fenntartása - ezzel összefüggésben az őshonos, védett növény- és állatfajok védelme volt. A cél eléréséhez a következő tevékenységeket valósította meg az ANPI:

• A nyárigát egyes szakaszainak visszabontása Olaszliszka, Bodrogkeresztúr és Tokaj térségében.

• A nyárigát építéskor megszüntetett (áttöltött), vagy feliszapolódott erek, csatornák helyreállítása

• A bodrogzugi vízelvezető csatornák vízállító képességének helyreállítása.

• Csatorna átereszek helyreállítása, illetve bontása

• A nyárigátba beépített, meglévő műtárgyak rekonstrukciója, átépítése, bontása

• Új átereszek építése

• Csónakzsilip építése

• Mederátjárók építése

• Vadmenekítő dombok építése

• Madármegfigyelő tornyok építése

• A Bodrogzug vízútja tanösvény tábláinak aktualizálása és kiegészítése a jelen projekt bemutatásával

A védett bodrogzugi csatornák vízállító képességének növelése biztosítja a Bodrogzug jelentős részének vízcseréjét, vizes élőhelyeinek egyenletesebb vízellátását, kedvezően befolyásolja a térség vízháztartását, fékezi a holtmedrek eutrofizációját, így elősegíti a vizes élőhelyek és a vízi életközösségek megőrzését. A beavatkozások hatására, a fejlesztés eredményeként számos, Európai Unió szempontból kiemelt jelentőségű élőhely kiterjedése növekedik, vagy természeti állapota szinten tartható.

Továbbá KEHOP-4.1.0 - Élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetének javítása, a természetvédelmi kezelés és bemutatás infrastruktúrájának fejlesztése pályázati kiírásra az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság a következő célokra nyújtott be pályázatot 2016-ban:

1) Idegenhonos és inváziós fa- és cserjefajok eltávolítása: A projektelemben szerepel az érintett nemes nyáras állományok átalakítása őshonos, elegyes állományokká, továbbá ezek 1-2 hektáros környezetében a gyalogakác, amerikai kőris visszaszorítása a még lábon álló

nemes nyárasok alatt, továbbá Rshonos hazai nyárasok alatt az amerikai kRris visszaszorítása. Ezek beavatkozási területe: 63,0319 ha.

2) í shonos állományok szerkezetének javítása az állományszerkezeti változatosság növelésével (szálalóvágások): 1,57 ha

3) Egyéb erdei élRhelyek helyreállítása: Itt a tervezett tevékenység az erdRtervezett területeken nyilvántartott nyiladékok, tisztások területeinek mentesítése az inváziós fajok alól: 8,73 ha

4) Természetes gyepek, erdR-gyep komplexumok területén inváziós fafajok visszaszorítása: Itt alacsonyabb arányban azok az egybefüggR amerikai kRrisések, zöld és ezüst juharosok szerepelnek, amelyek gyepterületeket foglalnak el, nagyobb részt azok a hazai nyáras-hazai füzesek amelyek fenntartása indokolt (különös hangsúllyal a Bodrog-parti ligeterdR sávok): 20,7914 ha

5) Szukcessziós folyamatok szabályozása: Gyepterületeken az Rshonos hazai nyár és hazai fŰz (kiemelten rekettyefŰz) visszaszorítása: 45,7672 ha

6) Gyalogakác állományok visszaszorítása: Ez a tevékenység az egybefüggR gyalogakác foltok, tömbök teljes felszámolására, a gyepterületek visszaalakítására szolgál. 47,1642 ha

7) Gyepek helyreállítása: Kisebb erRgép igényŰ, kaszálással, rosszabb részeken egyszerŰbb szárzúzókkaal kivitelezhetR feladatok elvégzése. Területe kiegészŰl a vaddisznó túrások és a korábbi (akár több évtizedes), véletlenszerŰ úthasználat keréknyomainak felszámolásávaal. 534,5697 ha

8) Kisvizes élRhelyek kotrása: Három ingatlan esetében a hosszirányú átjárhatóság biztosítása az elsRdleges cél, további 4 ingatlan területén a feltöltRdés egy korábbi stádiumba való visszarendezése kotrással, visszamélyítéssal tervezett. A beavatkozások kis területeket érintenek. A beavatkozással érintett ingatlanok teljes területe: 14,8123 ha

9) Az elRzRhöz szervesen kapcsolódó tevékenység. A fenti ingatlanok területérRl kikerŰlR anyag (kb. 12400 m3) elhelyezése helyrajzi számos utakra történik. Az utak stabilizálása kevésbé fontos szempont, mint azok helyének, határainak rögzítése, továbbá a földtömeg szállítási távolságának minimálisra csökkentése. Az így igénybe vett utak területe 9,1994 ha.

10) Inváziós fa és cserjefajok irtása kisvizes élRhelyek, part menti sávok területérRl. A tevékenység az Rshonos cserje-, de különösen lágyszárú növényfajok helyére betört gyalogakác és amerikai kRris visszaszorítását célozza. Ezek a vékony, jellemzRen szalagszerŰ part menti sávok területei, illetve azok a teljesen feltöltRdött kivett mocsár, vízállás megnevezésŰ ingatlanok, melyeket inváziós faj borít. Beavatkozási terület: 20,7714 ha, célterület (az ingatlanok teljes területe): 118,3951 ha.

3.3.3. Egyéb

Egyéb javaslatot nem teszünk.

3.4.A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Alkalmazott kommunikációs eszköz	Szám	Időpont
Honlapon történő megjelenés	1	2015. október
Sajtóközlemény (Zöld Horizont)	1	2015. november
Nyomtatott leporelló	1	2016. május
falú- és gazdafórum	2	2016. május
terepbejárás	2	2016. május
önkormányzati közzététel	14	2016. május

3.4.2.A kommunikáció címzettjei

A területen érintett összes célcsoport

- a) gazdálkodók
Északerdő Zrt. Hegyaljai Erdészeti Igazgatóság (3934. Tolcsva, József A. u. 5.)
Északerdő Zrt. Sárospataki Erdészeti Igazgatóság (3950 Sárospatak, Kazinczy u. 1.)
Északerdő Zrt. Tállyai Erdészeti Igazgatóság (3907 Tállya, Gesztenyesor u. 36)
Bodrogkeresztúri Horgász Egyesület (3917 Bodrogkeresztúr Kossuth u. 85.)
Bodrogolaszi Horgász Egyesület (3943 Bodrogolaszi, Fő u. 11.)
Zempléni Vízmű Kft. (3980 Sátoraljaújhely, Kazinczy út 24.)
05-658910-4-3-0 kódszámú vadászterület földtulajdonosainak vadászati közössége
(3758 Jósavár, Tengersizem oldal 1.)
Spartacus 2007 Vadásztársaság (4400 Nyíregyháza, Belső krt. 61.)
Taktaközi Nimród Vadásztársaság (3910 Tokaj, Bodrogkeresztúri u. 26.)
659010-es számú Földtulajdonosok Vadászati Közössége (3941 Vámosújfalú, József Attila utca 21.)
Kenézli Dózsa Vadásztársaság (3917 Bodrogkisfalud, József Attila út 25.)
Sárospataki Kossuth Vadásztársaság (3950 Sárospatak, Arany János utca 26.)
Bodrog Vadásztársaság (3980 Sátoraljaújhely, Új utca 7.)
magángazdálkodók
- b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői
Földtulajdoni lapok alapján tulajdonosok
- c) helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet
MME Zempléni Helyi Csoport (3884 Boldogkeresztúr, Kiss I. u. 14.)
Abaúji Zemplén Értékeiért Közhasznú Egyesület (3980 Sátoraljaújhely, Dózsa Gy. u. 11.)
Tokaji Természetvédelmi Egyesület (3910 Tokaj, Klapka u. 47.)
Natura Alapítvány (4400 Nyíregyháza, Toldi út 63.)
Zemplén Természetvédelmi Alapítvány (3881 Abaújszántó, Arany J. u. 147.)
- d) Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervei és települési önkormányzatok
Bodrogkeresztúri Közös Önkormányzati Hivatal
Bodrogolaszi Közös Önkormányzati Hivatal
Bodrogkisfalud Közös Önkormányzati Hivatal
Olaszliszka Önkormányzat
Rakamazi Közös Önkormányzati Hivatal

Sárazsadány Község Önkormányzata
Sárospataki Polgármesteri Hivatal
Szegi Önkormányzat
Szegilong Község Önkormányzata
Tímár Polgármesteri Hivatal
Tokaj Közös Önkormányzati Hivatal
Vámosújfalú Község Önkormányzata
Viss és Györgyarló Községi Önkormányzat
Zalkod Község Önkormányzata

B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály
(3526 Miskolc, Blaskovics L. u. 24.)

B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Élelmiszerbiztonsági, Növény- és Talajvédelmi
Főosztály, Növény és Talajvédelmi Osztály (3526 Miskolc, Blaskovics L. u. 24.)

B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
(3530 Miskolc, Mindszent tér 4.)

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (3501 Miskolc, Pf. 646.)

Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság (1015 Budapest Ostrom u. 23-25)

B.-A.-Z. Megyei Rendőr-főkapitányság (3501 Miskolc, Zsolcai kapu 32.)

B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelőség (3527 Miskolc, József
Attila út 20.)

B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály (3525 Miskolc, Vologda út 4.)

B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi
Felügyeleti Főosztály, Építésügyi Osztály (3525 Miskolc, Városház tér 1.)

Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (3530 Miskolc, Vörösmarty u. 77.)

B.-A.-Z. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (3525 Miskolc, Dózsa György u. 15.)

- e) bányászati jogosultságok jogosítóival, valamint ezek gazdasági érdekképviselői
szervek

Miskolci Bányakapitányság (3501 Miskolc, Soltész Nagy Kálmán u. 5.)

- f) falugazdászok

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelőszervekkel

Az előzetes kommunikáció folyamán felvettük a kapcsolatot több hatósággal, a fenntartási
tervek készítéséhez szükséges adatok megkérése ügyében.

2015 szeptemberében B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóságának
Vadászati Osztályát, és kikértük a fenntartási tervek készítéséhez szükséges vadászati
adatokat.

2015 novemberében a B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságától
megkértük a területen érintett erdőgazdálkodók elérhetőségét.

2016 május 31-én Tokajban és Sárospatakon fórumot szerveztünk ahol a helyi
önkormányzat, az érintett gazdasági és hatósági szereplők véleményezhették szóban, majd
írásban a fenntartási tervet.

A hatóságok és a gazdálkodók is lehetőséget kaptak a véleményezésre, Véleményeiket a II,
Megalapozó dokumentáció 4. fejezetében foglaltuk össze.

Észak-erdőgazdasági Zrt. Számos kifogást emelt mivel sok elírás javaslatot túlzónak tartott. Jelezte, hogy a nemesnyarasok fafajcserés átalakítását nem tartják megoldhatónak, mert termőhelyüknek megfelelő környezetben vannak az ültetvények és gazdasági szempontból ragaszkodnak fenntartásukhoz, nemesnyárral való felújításukhoz.

Kifogásolja a szálaló és átalakító üzemmódot nem védett Natura 2000 területen, a közelítési módokat, és túlzónak tartja a területi- és időbeli korlátozásokat és a visszahagyandó holtfa mennyiségét, hagyásfa mennyiségét keményfás és puhafás ligeterdőkben. A tájidegen és jellegtelen erdőben a fentieken túl kifogásolja az égetéses vágástakarítás és a tuskókitermelés tiltását. Kéri ezeket az akkor hatályban lévő (2015) erdőtvényhez igazítani. A felmerült javaslatok elsősorban gazdasági megfontolásúak és mivel jelen tervdokumentáció készítésének jogszabályban meghatározott fő céljaival jelölt élőhelyek megőrzése ilyenek a puha- és keményfás ligeterdők! - azaz a természetvédelmi érdekekkel ütköznek beépítésüket nem láttuk indokoltnak. A kifogások a jelen dokumentáción alapuló végső elírások és korlátozások meghatározásakor mérlegelhetők.

B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály kérte a erdőtervezési évek pontosítását, az idegenhonos fafajokkal való erdőfelújítás és a tarvágás mint beszélyezett tényező törlését-mivel azt az erdőterv nem engedi meg a jelölt élőhelyek esetén. Kéri a vágásértettség korok erdőtervhez igazítását valamint az elírásjavaslatok az akkor hatályos Evt. ível való összehangolását mikroélőhelyek, holtfa mennyiség, tér- és időbeli korlátozások és vegetációs időszak tekintetében. Kéri a VP támogatások és a gazdálkodók listájának kiegészítését. Javaslatait az 1.7.3., a 3.2. valamint a 3.3.1. fejezetbe beépítettük. Mikroélőhelyek, holtfa mennyiség, tér- és időbeli korlátozások tekintetében azonban jelölt élőhelyek valamint jelölt fajok által érintett erdőrészek esetében ragaszkodtunk a természetvédelmi szempontok érvényesítéséhez.

B-A-Z. Megyei Kormányhivatal, Műszaki Engedélyezési és fogyasztóvédelmi Főosztály: A bányafelügyelet nyilvántartásában egy bányajarat szerepel Szegi községben, ennek denevérbarát lezárása szakigazgatási szempontból nem kifogásolt. Egyebekben kifogást nem emelt. A javaslat az 1.3.3.6. fejezetbe beépítettük.

B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály: A mezőgazdasági művelés alatt álló területek esetében kéri a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 5.§ -ra hivatkozást, a gyomnövények irtási kötelezettségének beépítését, valamint ha a földhasználó a művelés felhagyására kényszerül, akkor a természetvédelmi célú kisajátítás megemlítését.

Javaslatait a 3.2. fejezetbe beépítettük.

B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Elelmiszerlánc-biztonsági, Növény és Talajvédelmi Főosztály: Kifogást nem emelt.

B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály kifogást nem emel, jogszabályi hivatkozást kér 93/2012 (V.10) Korm. rendelet, valamint, hogy telekalakítás során az ingatlanok közúti kapcsolatát biztosítani kell.

Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Kifogást nem emelt. B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Kifogást nem emelt.

B-A-Z. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság: Számos jogszabályi hivatkozást kér főleg az árvízvédelmi kötelezettségekkel kapcsolatosan í számos ponton javaslatai átfednek az ÉMVIZIG javaslataival, különösen a nagyvízi medreken folytatott tevékenységek és a védőművek fenntartása tekintetében. Jogszabályi kötelezettségeket beépítettük a 3.2. fejezetbe és az 1.3.3.4. fejezetbe.

Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (ÉMVIZIG): A Natura 2000 fenntartási terv és a Nagyvízi Mederkezelési Terv (NMT) egymással közös pontokon való megfeleltetési igényét fogalmazta meg. A mesterséges létesítmények í kiemelten a töltések í kezeléséről nem tudnak eltekinteni és az időbeli korlátozásokat csak konkrét esetekben megjelölt

lehatárolásokkal tudják mérlegelni, mivel jogszabályi, katasztófa-elhárítási és megelőzési kötelezettségeik vannak. Amennyiben a Nagyvízi Mederkezelési Terv végső formájában elfogadásra kerül- jelenleg még csak tervezet - a megfeleltetési igény a harmonizálható pontokon elfogadható, erre vonatkozó javaslatokat a dokumentációba beépítettük. Jogszabályi kötelezettségeket beépítettük a 3.2. fejezetbe és az 1.3.3.4. fejezetbe. A természetvédelmi érdekeket sértő kifogásokat nem tudtuk figyelembe venni a dokumentáció készítés folyamán.

1. függelék

A HUBN20071 Bodrogzug és Bodrog hullámtere kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület jóváhagyó nyilatkozata

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBN20071 Bodrogzug és Bodrog hullámtere kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBN20071 Bodrogzug és Bodrog hullámtere Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, a földművelésügyi miniszter megbízásából, jóváhagyta:

Dr. Rácz András

környezetügyért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2018. március "27"

